

Nationalmuseets samlinger

2000

Nationalmuseet
April 2001

Indholdsfortegnelse:

I

1.	Nationalmuseets samlinger	4
1.1	Målsætning	5
1.2	Ressourcer	5
1.3	Organisering af arbejdet med Nationalmuseets samlinger	7
1.4	2000 i hovedtræk	8
2.	Indsamling	10
2.1	Status	10
2.2	Aktiviteter i 2000	13
2.3	Planer for de kommende år	13
3.	Genstandsregistrering	14
3.1	Status	14
3.1.1	Genstande registreret i GENREG	15
3.1.2	Genstande manuelt registreret eller i lokale databaser	16
3.1.3	Genstande og sager som ikke er registreret hverken manuelt eller elektronisk - efterslæb	16
3.1.4	Skønnet antal genstandsnumre som skal registreres i GENREG	17
3.2	Aktiviteter i 2000	18
3.3.	Planer for de kommende år	18
3.3.1.	GENREG - Satellitsystemet	18
3.3.2.	GENREG - Arbejdsplan	21
4.	Konservering	22
4.1	Status	22
4.2	Aktiviteter i 2000	24
4.3	Planer for de kommende år	26
5.	Magasinering	28
5.1	Status	28
5.2	Aktiviteter i 2000	28
5.3	Planer for de kommende år	30
6.	Danefæsagsbehandlingen 2000	32
6.1	Sagsbehandlingen af danefæ	32
6.2	Status og aktiviteter i 2000	32
6.3	Perspektiver for 2001	34
7.	Udlån og uddeponeringer	35
7.1	Status og aktiviteter i 2000	36
7.2	Planer for de kommende år	36
8	Rapport fra Samlingsrevisionsudvalget	37

II

9.	Oldtidssamlingen	41
	Aktiviteter i 2000.....	41
	Planer for de kommende år.....	44
10.	Middelalder- og Renæssancesamlingen	46
	Aktiviteter i 2000.....	47
	Planer for de kommende år.....	48
11.	Nyere Tids Samling	50
	Aktiviteter i 2000.....	51
	Planer for de kommende år.....	53
12.	Frilandsmuseet	55
	Aktiviteter i 2000.....	57
	Planer for de kommende år.....	57
13.	Frihedsmuseet	59
	Aktiviteter i 2000.....	59
	Planer for de kommende år.....	59
14.	Møntsamlingen	60
	Aktiviteter i 2000.....	60
	Planer for de kommende år.....	61
15.	Etnografisk Samling	62
	Aktiviteter i 2000.....	62
	Planer for de kommende år.....	64
16.	Antiksamlingen	65
	Aktiviteter i 2000.....	65
	Planer for de kommende år.....	66
17.	Marinarkæologisk Samling	67
	Aktiviteter i 2000.....	67
	Planer for de kommende år.....	68

III Bilag

A	Kvantitativ og kvalitativ statistik for registreringsforholdene i museets enkelte samlinger	70
----------	--	-----------

1. Nationalmuseets samlinger

Begrebet "Nationalmuseets samlinger" er først og fremmest defineret ud fra genstandssamlingerne, som er selve museets rygrad. Men samlingerne af bøger, arkivalier, fotos, tegninger, billeder af enhver art m.m. er fuldt så væsentlige for det, der er samlingernes formål: at være udgangspunkt og dokumentation for erkendelsen af den menneskelige kulturhistorie.

Nationalmuseets samlinger rummer en enestående bredde, der principielt gør det muligt at belyse kulturhistorien med genstande fra alle egne af kloden, fra alle tider og i alle materialer og materialekompositioner.

Lokaliseringen af samlingerne

Museets samlinger er lokaliseret på en række forskellige adresser i København og Lyngby (Brede og Ørholm). Under 10% af samlingerne er udstillet, mens resten - dvs. mere end 90% - opbevares på magasiner:

- I Prinsens Palais i København er udsnit af de danske samlinger udstillet til belysning af oldtiden, middelalderen og renæssancen. De store dele af disse samlinger er magasineret i Prinsens Palais, i Ørholm og Brede.
- På møntområdet rummer Prinsens Palais såvel en fyldig udstilling som magasin.
- I november 2001 færdiggøres en kulturhistorisk oversigtsudstilling i Prinsens Palais fra perioden 'nyere tid' (ca. 1650 til i dag), mens magasinerne for denne periode findes i Brede og Ørholm.
- Frihedsmuseets udstilling og magasin findes på Esplanaden i København, idet der dog også på dette område er mindre magasiner i Brede.
- På Frilandsmuseet i Lyngby er en del genstande udstillet i museumsbygningerne, men de fleste genstande findes dog magasineret i bygninger på Frilandsmuseets areal.
- Såvel Antiksamlingens som Etnografisk Samlings udstillinger befinder sig i Prinsens Palais, hvor begge samlinger tillige har magasiner. Størstedelen af de magasinerede museumsgenstande fra Etnografisk Samling findes i magasiner i Brede. En mindre del af begge samlinger er desuden anbragt i magasiner i Ørholm.

Samlinger på Nationalmuseet og øvrige kulturhistoriske museer

Nationalmuseet søger at koordinere sin indsamling med landets øvrige kulturhistoriske museer, men et egentligt forpligtende samarbejde på området findes ikke udmøntet i aftaleordninger eller lignende. Nationalmuseet undlader således at indsamle systematisk på områder, hvor det vides, at specialmuseer er aktive (f.eks. Handels- og Søfartsmuseet, Tøjhusmuseet, Teknisk Museum, Jagt- og Skovbrugsmuseet m.fl.) ligesom der gennem samarbejdsfora jævnligt er kontakt med de øvrige kulturhistoriske museer omkring koordinering af indsamling på en række områder.

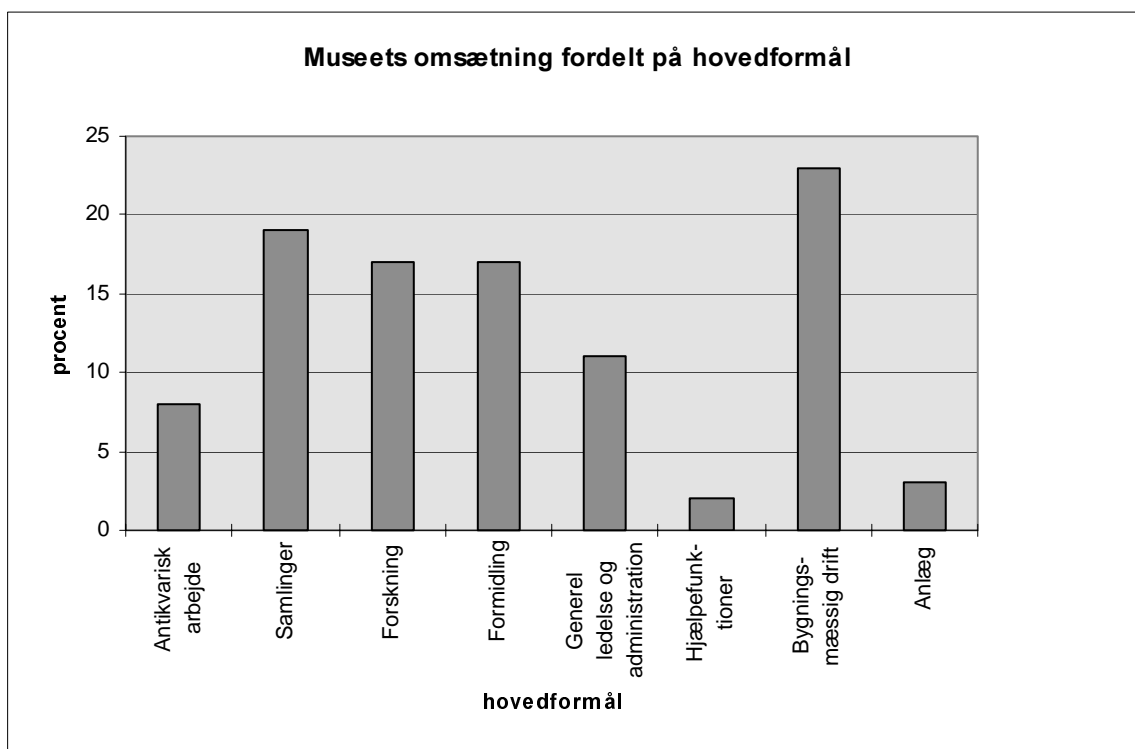
1.1 Målsætning

Nationalmuseets samlinger - der i omfang og kvalitet er enestående, også internationalt set - er udgangspunkt for den musealt forankrede erkendelse af kulturhistorien. Samlingerne skal derfor i kraft af deres bevaring, registrering og magasinering i videste forstand være tilgængelige for forskning og formidling.

1.2 Ressourcer

Nationalmuseet havde i 2000 en samlet omsætning på 253,8 mio. kr (inkl. anlægsudgifter). Ses der bort fra anlæg, udgjorde udgifterne til samlingsformål 20% af museets bruttoudgifter eller ca. 49 mio. kr. I denne rapport redegøres overvejende for de aktiviteter og resultater, der er affødt af de anvendte ressourcer til samlingsformål (dog ikke sikring og opsyn), men også for nogle af de anvendte ressourcer til antikvarisk arbejde (danefæsagsbehandlingen, og ekstern konserveringsvirksomhed). Rapporten er således koncentreret om museets indsamling, genstandsregistrering, konservering og magasinering, danefæsagsbehandling samt udlån og uddeponering.

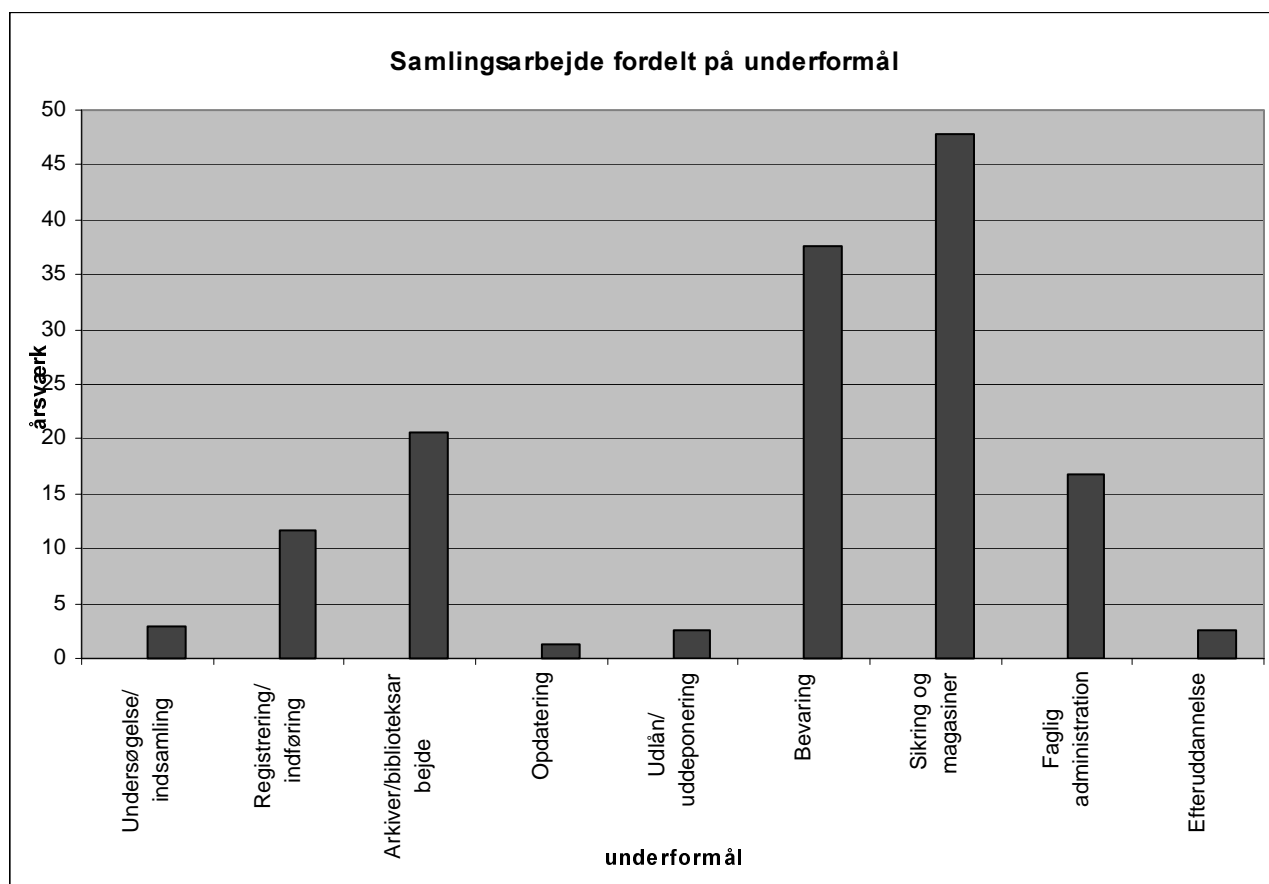
Figur 1.2.1.

Museets udgifter til samlingsformål og antikvarisk arbejde finansieres dels af en finanslovsbevilling og dels af tilskud. Tilskuddene udgjorde i 2000 2,7 mio. kr. fra såvel offentlige som private donorer og blev givet til blandt andet køb af genstande, opførelse af bygninger på Frilandsmuseet samt øvrige erhvervelser.

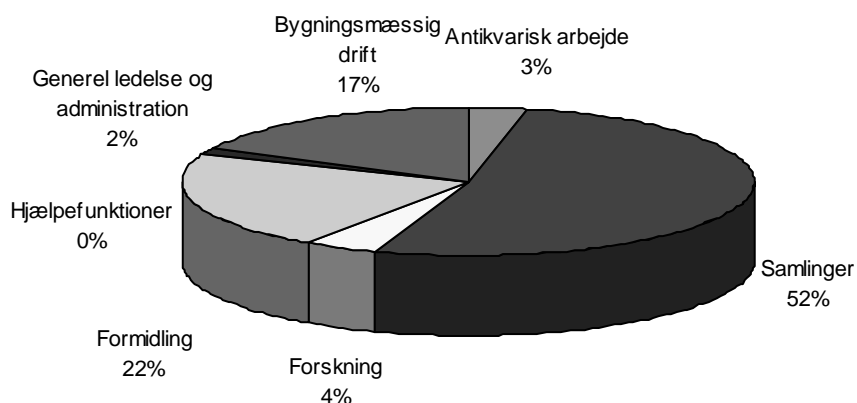
Museet har i 2000 foretaget tidsregistrering af medarbejdernes arbejdstid fordelt på formål. Ifølge tidsregistreringen er der anvendt 144 årsværk på samlingsarbejdet. Fordelingen fremgår af figur 1.2.2.

Figur 1.2.2.

Desuden er der til de to antikvariske formål som indgår i denne rapport anvendt følgende medarbejderressourcer. Danefæadministration= 3,2 årsværk og ekstern konserverings-/bevaringsvirksomhed= 34,9 årsværk.

Figur 1.2.3.

Figur 1.2.3. viser fordelingen af etagekvadratmeter på hovedformål. Samlingerne lægger beslag på 52% af museets samlede bygningsmasse på 114.000 kvm, og hovedparten af udgifterne til bygningsmæssig drift (58 mio. kr.) vil kunne henføres til dette formål.

1.3 Organisering af arbejdet med Nationalmuseets samlinger

Det systematiske arbejde med indsamling, registrering, konservering og magasinering af samlingerne foregår i samspil mellem en række faglige afdelinger og enheder på museet:

Indsamlingen af genstande forestås først og fremmest af museets Danske Afdeling og Udenlandske Afdeling, der - foruden indsamling - også forsker i og deltager i formidling af genstande og samlinger fra bestemte historiske perioder og geografiske regioner .

Dokumentationscenteret har til og med år 2000 taget sig af alle IT-tekniske forhold samt udviklingen af den elektroniske genstandsregistrering og formidling af museets databaser.

Bevaringsafdelingen har ansvaret for den konserveringsfaglige behandling af museets samlinger.

Magasinsekretariatet forestår administration og drift af museets magasiner.

Det samlede arbejde med museets samlinger er således i meget høj grad et tværfagligt anliggende. Nationalmuseets direktion har derfor nedsat Samlingsudvalget, der har deltagelse af repræsentanter fra de afdelinger og enheder, som er involveret i de forskellige sider af samlingsarbejdet. Udvalget har til opgave at indsamle og opdatere den viden, der er fornøden for at skabe overblik over samlingernes tilstand. Udvalget skal udarbejde forslag til den kulturhistoriske prioritering af samlingsarbejdet, som sikrer at museets ressourcer på samlingsområdet anvendes bedst muligt i relation til samlingernes brug ved forskning og formidling.

I løbet af 2001 vil Museets direktion tage stilling til et forslag fra Bevaringsafdelingen om oprettelse af en sektion til varetagelse af "Collection Management". Forslaget rummer en styrkelse og sammenlægning af de funktioner, der direkte har med genstandshåndtering at gøre.

1.4 2000 i hovedtræk (sammenfatning af rapporten)

Indsamling

Nationalmuseet indsamler genstande og andre vidnesbyrd, der kan belyse kulturens udvikling fra dens oprindelse til vor tid. Nationalmuseet er kulturhistoriske hovedsamling for såvel det danske som det internationale område.

For dansk arkæologis vedkommende finder en løbende tilvækst til samlingerne sted som følge af: nøddudgravninger for Rigsantikvaren, ved selvvalgte forskningsudgravninger, ved bestemmelserne om aflevering af marine fund, ved arkæologiske udgravninger i og ved kirkerne, ved bygningsarkæologiske undersøgelser af kirkebygninger samt ved danefæbestemmelserne.

En række definerede kerneområder samt udstillingsvirksomheden er udgangspunktet for museets indsamling på nyere tids område. Det materiale, der indsamles på museet, er i høj grad orienteret mod enkeltpersoners levede liv. I de senere år har dragt- og kropskultur, bygnings- og boligkultur, fritidskultur, produktions- og arbejdsliv, offentligt liv samt besættelsestidens historie fra 1940-45 været kerneområder i indsamlingen.

Registrering

Museet har i 2000 tilrettelagt genstandsregistreringen på de enkelte samlinger, således at den igennem de sidste årrække opståede mængde af uregistrerede genstande vil være elektronisk registrerede med udgangen af 2003. Registreringen vil omfatte indlægning af et minimumssæt af data om genstandene samt en fysisk pladsregistrering.

Datafangsten vil ske sideløbende med udviklingen af en fælles elektronisk registreringsapplikation, som på basale områder danner bro mellem de enkelte samlings data.

Konservering

Museets indsats for konservering af samlingerne påvirkes af en række andre aktiviteter på museet. Udstillingsvirksomheden samt indsamling og erhvervelser af genstande udløser løbende et konserveringsbehov, som ikke nødvendigvis falder sammen med museets overordnede prioritering af hvilke genstande og samlinger, der har det største behov. Museet har derfor i de senere år tilstræbt en forøgelse af konserveringsindsats overfor bl.a. de magasinerede dele af samlingerne mod en mere begrænset anvendelse af konserveringsressourcer til udstillingerne. Denne strategi er lykkedes særligt godt i de foregående år idet konserveringsindsatsen vedr. museets samlinger er mere end fordoblet fra 1996 til 1999, mens ressourceforbruget på udstillingerne er reduceret med 40% i samme periode. I år 2000 har Bevaringsafdelingen, først og fremmest på interne nedskæringer på Nationalmuseet brugt ca 3 årsværk mindre på konservering af museets egne samlinger. Nedskæringer er fordelt nogenlunde jævnt på de tre formål *accession, udstillinger og samlinger i øvrigt*.

Det er i 2000 af Direktionen vedtaget at der tilføres 1 årsværk til Oranisk Materiale i 11 år, hvilket forventes at medføre at konserveringen af Nydam-fundene afsluttes.

Magasinering

Museets overordnede planer om at forbedre samlingernes opbevaringsvilkår, ved at flytte en række af museets magasiner fra utidssvarende forhold i København til tidssvarende magasin-forhold i Brede og Ørholm er fortsat styrende for magasinarbejdet. I 2000 er der blandt andet foretaget følgende:

- Første og anden etape af renovering af bygning 6 i Brede Værk er afsluttet .
- I Oldtidssamlingen er nedpakning og flytning af museumsgenstande fra Prinsens Palais til Ørholm fortsat. Stengenstande fra Ørholm flyttet til ny magasinbygning på Virumgård.
- I Middelalder- og renæssancesamlingen er foretaget nedpakning og flytning af museumsgenstande fra Prinsens Palais til Brede. Genstande er udpakket og midlertidig placeret i Brede bygning 9, 2 sal.
- I Nyere Tids Samling er 85% af samlingen af Håndværk og Industri i Ørholm (45.000 genstande) udpakket.
- I Etnografisk Samling er påbegyndt udpakning af museumsgenstande fra Amerika. Genstande fra Bagindien påbegyndt udpakket i Brede.
- Systematisk sikkerhedsfotografering er fortsat.
- Der er foretaget klargøring til pladsregistrering af museumsgenstande.

Danefæsagsbehandling

Tilgangen af danefæ er en ikke-styrbar faktor. Tidligere var det primært findernes held og opmærksomhed, der var udslagsgivende for, hvor mange stykker danefæ, der indkom årligt. I dag afhænger fundmængden i høj grad af den entusiasme og iver, der udvises af mange amatørarkæologer og metaldetektorbrugere.

I forhold til 1999 er antallet af danefæsager faldet 38%, mens antallet af genstande er steget 16%. Målet har for museet på dette område været en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på 3 måneder, og fra 1996 til 1999 lykkedes det museet at reducere sagsbehandlingstiden fra 7 måneder til 4 måneder. Dette tal har ikke kunnet fastholdes endsiige forbedres i 2000, idet sagsbehandlingstiden gennemsnitligt har været 6,5 måneder.

Udlån og uddeponeringer

Nationalmuseet har i 2000 imødekommet 178 anmodninger om udlån eller uddeponeringer til såvel udenlandske som indenlandske museer og kulturinstitutioner.

2. Indsamling

Nationalmuseet indsamler genstande og andre vidnesbyrd, der kan belyse kulturens udvikling fra dens oprindelse til vor tid. Nationalmuseet er kulturhistoriske hovedsamling for såvel det danske som det internationale område.

Senest er museets indsamlingspolitik defineret i 1993.

I bemærkninger til Museumslovens § 11 udarbejdet i 2000, findes i stk. 2 følgende definition på indsamling, som Samlingsudvalget har vedtaget skal være gældende for Nationalmuseet politik på indsamlingsområdet:

De genstande, der er erhvervet til samlingen, dvs. købt af museet, overdraget museet som gave eller erhvervet gennem indsamling eller udgravninger, udgør museets samling. Genstande, der indgår i samlingen, skal inventariseres, dvs. nummereres og registreres, hurtigst muligt efter modtagelse.

Genstande, der endnu ikke har været underkastet nummering og registrering, udgør en del af museets samling, når indlemmelse er besluttet, og genstandene befinder sig i museets varetægt. Genstande, der overvejes indlemmet i samlingen og som et led i denne proces befinder sig i museets varetægt, betragtes som deposita og registreres som andre deposita i overensstemmelse hermed.

Det gælder som en altovervejende hovedregel, at museerne kun erhverver værker og genstande med henblik på indlemmelse i samlingen. Hvor der imidlertid ved gave eller køb er tale om en samlet erhvervelse, der omfatter dels genstande, som museet ønsker at indlemme i samlingen, dels genstande, som ikke ønskes indlemmet, skal disse sidste ikke indgå i museet, men afhændes umiddelbart (ved salg eller gave mv.), således at der ikke er tale om udskillelse fra museets samling.

Genstande, der anvendes til undervisningsbrug eller demonstration, og som er erhvervet til dette formål, betragtes ikke som en del af samlingen. Tilsvarende gælder for demonstrationsmodeller.

Bestemmelserne i Museumslovens § 11 og § 14, stk. 1, nr. 10 hindrer ikke, at museet kan foretage undersøgelse af en genstand, selv om konsekvensen er, at man må foretage en ødelæggelse af den for at kunne foretage eksempelvis en kulstof 14- analyse.

I kraft af det almindelige over - /underordningsprincip er det anset for overflødigt at have en særskilt bestemmelse om, at kulturministeren kan udarbejde nærmere retningslinier for de statslige museers uddeponeringer (jf. den gældende lovs § 5 stk. 2) Ved uddeponeringer kan museerne stille krav til sikring efter konkret vurdering. Uddeponerede genstande eller værker indgår fortsat som en del af museets samlinger, og det er museets ansvar, at genstandene opbevares under sikringsmæssigt forsvarlige forhold.

2.1 Status

Tilgangen af genstande til museets samlinger sker ad flere kanaler, og i det følgende gennemgås de hovedelementer, der indgår i såvel den almindelige indsamlingspraksis som i den vedtagne indsamlingspolitik.

Dansk arkæologi

En løbende tilvækst til samlingerne finder sted som følge af: nøddudgravninger for Rigsantikvaren, ved selvvalgte forskningsudgravninger, ved bestemmelserne om aflevering af marine fund, ved arkæologiske udgravninger i og ved kirkerne, ved bygningsarkæologiske undersøgelser af kirkebygninger samt ved danefæbestemmelserne.

For Nationalmuseet, ligesom for en række øvrige museer, er det en særlig forpligtelse gennem arkæologisk undersøgelse at sikre kildemateriale, som ellers vil blive tilintetgjort. Styrende for indsamling og undersøgelser er den videnskabelige problemstilling, viden om undersøgelsesmulighederne samt den ødelæggelsestrussel, som et arkæologisk objekt kan være udsat for. Nationalmuseet arbejder derfor på at sikre fundsammenhænge, der kan give væsentlig information af videnskabelig betydning, gennem undersøgelse. Det sker både indirekte ved deltagelse i det koordinerende arbejde i Det Arkæologiske Nævn, og direkte ved iværksættelse af enkeltundersøgelser eller større undersøgelsesprogrammer.

De senere års mange metalfund fra yngre jernalder, vikingetid og middelalder, der skyldes brugen af metaldetektorer, har åbnet nye muligheder for lokalisering og undersøgelse af bebyggelser m.m.

Systematisk arkæologisk indsamling alene med det formål at øge antallet af genstande i samlingerne finder derimod stort set ikke sted.

Nyere Tid i Danmark

En række definerede kerneområder samt udstillingsvirksomheden er udgangspunktet for museets indsamling på nyere tids område. Det materiale, der indsamles på museet, er i høj grad orienteret mod enkeltpersoners levede liv, hvorfor det har en udpræget kvalitativ karakter. Herved adskiller det sig fra - og kompletterer - det statistiske materiale af mere kvantitativ karakter, som enten produceres af samfundsforskningen eller lagres i de offentlige arkiver.

I de senere år har dragt- og kropskultur, bygnings- og boligkultur, fritidskultur, produktions- og arbejdsliv, offentligt liv samt besættelsestidens historie fra 1940-45 været kerneområder i indsamlingen.

Den største udfordring i denne forbindelse er den mobile tidsgrænse. Denne stadige forskydning af den øvre tidsgrænse for nyere tids kulturhistorie betyder, at man i princippet aldrig vil kunne standse indsamlingen, men altid må være ajour med udviklingen helt op til samtiden.

Tidligere forstod man ved nyere tid primært perioden frem til o. 1900, eller tiden før fabriksproduktion og massekultur gjorde alt "ensartet" og kulturhistorisk værdiløst. Den opfattelse er dog for længst forladt, men den har bevirket, at der er ret store huller i samlingerne fra dette århundrede. Huller som vil blive meget vanskelige at dække for visse perioders og fænomeners vedkommende. Derfor rettes indsamlingen nu mod industrisamfundets kulturarv i bred forstand.

Tidligere var målet den totale samling eller en så repræsentativ og landsdækkende samling som mulig. I dag er det største metodiske problem afgrænsning eller den rette udvælgelse: museet skal ikke have det hele, men det "rigtige". Undersøgelse og dokumentation er derfor en forudsætning for at kunne træffe de rigtige valg og dermed undgå overflødig indsamling. I modsætning til før lægges vægten nu på det, der er karakteristisk for tiden, d.v.s. enten det almindelige og typiske eller det stil- og modeprægede og mindre på det unikke og specielle. Det vigtigste er, at de ting, der indsamles, afspejler væsentlige fænomener i tiden.

Et nyt aspekt er f.eks., at genstandene tillægges forskellige betydninger. De kan være dele af en naturlig helhed, bruges faktisk eller symbolsk. Symbolledede genstande og spektakulære genstande vil især få betydning i udstillingssammenhæng.

Repræsentativitet

Museumsloven pålægger Nationalmuseet at "anlægge og opretholde repræsentative samlinger" for den danske kulturs vedkommende. Repræsentativiteten er et krav, der opfyldes i forskellig grad af de enkelte samlinger, afhængigt af samlingens emne og formål.

Den Kgl. Mønt- og Medaillesamling er fuldstændig repræsentativ, hvad angår danske mønter, idet den besidder mindst ét eksemplar af alle møntpræg, der kendes fra Danmark.

Danefæbestemmelserne og pligtafleveringerne sikrer, at Møntsamlingen også i fremtiden kan være repræsentativ.

På marinarkæologiens område, specielt hvad angår båd- og skibsfund fra oldtid og middelalder, stræbes der efter at opbygge en repræsentativ samling, som illustrerer udviklingen af fartøjer fra de ældste tider.

For arkæologiens vedkommende drejer repræsentativiteten sig ikke kun om genstandstyper, men også om typer af fund og fundsammenhænge. De arkæologiske samlinger er repræsentative, hvis fundene, de rummer, illustrerer den nuværende viden og de aktuelle arkæologiske og kulturhistoriske problemstillinger. Som følge af museumsvesenets udbygning i de sidste 25 år, hvor de fleste lokal- og specialmuseer er blevet styrket, og nye institutioner er kommet til, vil det næppe i fremtiden være realistisk - endsiige hensigtsmæssigt - om Nationalmuseet stadig skulle være forpligtet til at anlægge repræsentative samlinger.

Specielt indenfor den nyeste tid, hvor genstandsmængden er så overvældende og samfundets forandringer så hastige, kan selv landets hovedmuseum ikke være i stand til at samle repræsentativt ind - i hver fald ikke, hvis man derved forstår, at museet skal besidde eksemplarer af samtlige væsentlige genstandstyper og variationer af disse.

Men det er indlysende, at Nationalmuseet både for de ældre perioders vedkommende og for den nyeste tid skal bidrage til at opfylde repræsentativiteten på landsplan. Dette søges opnået gennem samarbejde og arbejdsdeling med de øvrige museer i kraft af en aktiv forskningsindsats, der kan være med til at bane nye veje.

Frem for at sprede ressourcerne ud over hele det kronologiske forløb og ud over hele kulturhistoriens mange facetter har museet valgt at koncentrere sine kræfter om udvalgte kerneområder.

På den baggrund deltager museet aktivt i de faglige koordinerende organer indenfor museumsvesenet.

De udenlandske samlinger

Hvor museet gennem den nuværende museumslov (fra 1989) er pålagt at anlægge repræsentative danske samlinger, gælder noget sådan ikke for museets udenlandske samlinger: Etnografisk Samling, Europasamlingen og Antiksamlingen. Målet med indsamlingspolitikken i de udenlandske samlinger er gennem nyanskaffelser at søge at supplere samlingerne, hvor man i forvejen står

stærkt, frem for at etablere repræsentative samlinger ved at dække områder, hvor der er store mangler i samlingen. Der indsamles fortrinsvis genstande som er typiske for den pågældende periode og region. Den aktive indsamling er i mange tilfælde del af et forskningsprojekt og ofte rettet mod senere formidlingsaktiviteter.

2.2 Aktiviteter i 2000

Omfanget af nyindførte genstandsnumre på Nationalmuseet i 2000 og af hjemtagne, ikke registrerede genstande (efterslæb) fremgår af nedenstående tabel 2.2.1.

Tabel 2.2.1

Indsamling	Danske samlinger	Udenlandske samlinger	2000 i alt	1999	1998	1997
Nyindført Danefæ ¹	2.264		2.264	1.994	2.507	2.650
Øvrige nyindførte genstandsnr.	2.729	0	2.729	9.514	3.252	8.102
I alt	4.993	0	4.993	11.508	5.759	10.752
Hjemtagne, ikke registrerede genstande, (efterslæb) ²	106.439	2.919	109.358			

I praksis er der en forskydning mellem det tidspunkt, hvor genstandene tilgår museet i forbindelse med en udgravningsaktivitet, som afleveret danefæ eller som erhvervelse i øvrigt og så det tidspunkt, hvor genstanden indføres på museet, d.v.s. tildeles et endeligt inventarnummer. Det betyder, at den årlige opgørelse af museets indsamling ikke er mål for hvor mange genstande, der i det enkelte år - rent fysisk - er tilgået museet, men viser i hvilket omfang det indsamlede materiale rent administrativt har fået status som en del af museets samling.

2.3 Planer for de kommende år

Indsamlingspolitikken for museets danske og udenlandske samlinger vil ikke ændre sig væsentligt i de kommende år, men vil tage udgangspunkt i de strategier, som er skitseret i afsnit 2.1

Vedtagelse af foreliggende forslag til museumslov vil medføre, at Nationalmuseets anlæggelse og opretholdelse af repræsentative samlinger for nyere tids området skal koordineres med øvrige museer med landsdækkende samlinger. vil blive et område. Efter vedtagelse vil museet kontakte sådanne museer med henblik på indgåelse af samarbejdsaftaler.

¹ Der redegøres i kapitel 6 for status og aktiviteter vedrørende danefæbehandlingen.

² Da efterslæbet i nogle samlinger opgøres som sager og ikke som enkeltgenstande er der sat et gennemsnit på 100 genstandsnumre pr sag. I kap 3 bringes en specifikation af tallene.

3. Genstandsregistrering

Indledning

Uddrag af Samlingsrapporten 1999:

”Der har fra starten af GENREG-projektet været lagt særlig vægt på den faglige kvalitet og den faglige udnyttelse af databasen. Nationalmuseet tilstræber, at udviklingen af GENREG foregår efter en samlet plan, der bygger på indsigt i de informationsteknologiske muligheder og udviklingstendenser sammenholdt med de ønsker, som forskellige medarbejdergrupper på museet har til anvendelse af systemet indenfor forskning, formidling og administration. Der skal således tages hensyn til faglige forskelligheder på de enkelte afdelinger, samtidig med at der sikres fælles retningslinier for dokumentationens kvalitet.

I de senere år er administration af samlingerne, omfattende registrering af genstandenes placering, udstillingsforberedelse, elektronisk fotografering m.m. blevet analyseret m.h.p. at udskille disse registreringsopgaver fra den faglige dokumentation, og at udarbejde fælles fysiske databasesystemer hertil.”

Som det fremgår af citatet ovenfor, foregår der i disse år en større omlægning af GENREG-systemet. Omlægning startede i 1996 med fremlæggelse af et nyt koncept for systemet – et koncept som fik arbejdsbetegnelsen ”GENREG og Satellitterne”.

På internationalt plan foregår lignende omlægninger under betegnelsen ”Cooperative Technologies”. I korthed indebærer ”Cooperative Technologies”, at ét stort fysisk system nedbrydes til flere mindre, samarbejdende systemer. GENREG satellitsystemet beskrives kort i afsnit 3.3.

3.1 Status

Status for registreringen af museets samlinger omfatter:

1. Antal af genstande registreret i GENREG. Statistikken omfatter retro-registrering, ny-accession og digitale billeder
2. Skønnet antal af genstande registreret manuelt eller i lokale databaser
3. Skønnet antal af genstande og sager som ikke er registreret, hverken manuelt eller elektronisk
4. Skønnet antal genstande, som skal registreres i GENREG. I denne statistik indgår såvel manuelt registrerede genstande som efterslæb.

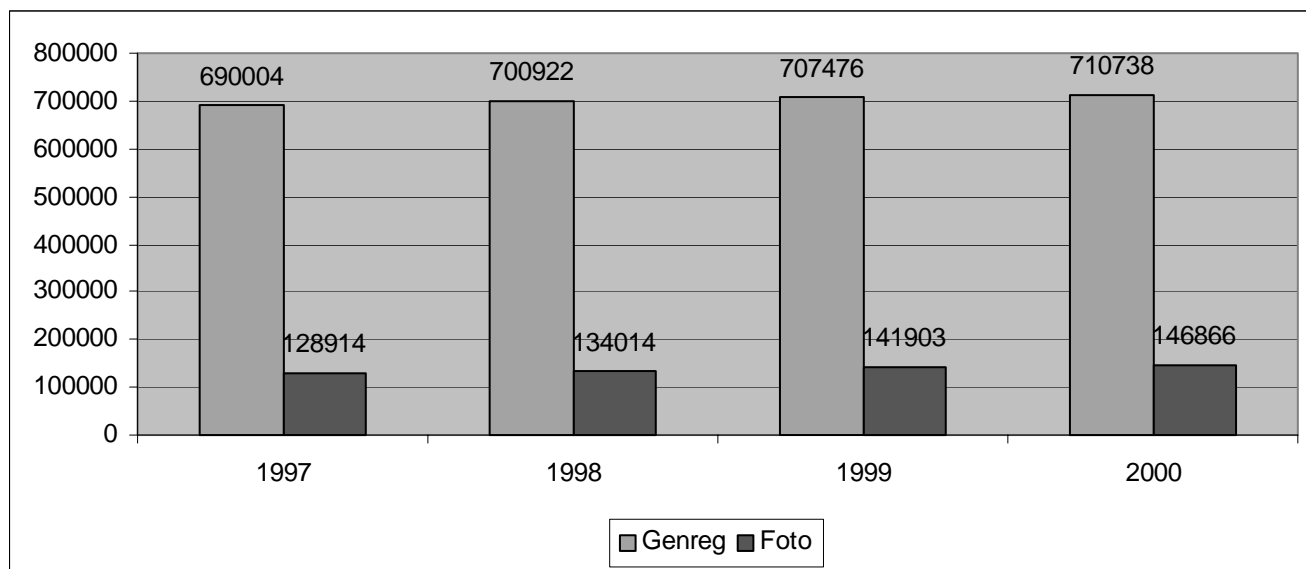
Statistik for de enkelte samlinger er vedlagt som Bilag. B: Kvantitativ statistik for registreringsforholdene i museets enkelte samlinger.

Eftersom der er stor forskel på samlingernes elektroniske registrering af retro-data, omfattede statistikken tidligere en måling af den kvalitative registrering i GENREG, for at få et overblik over de enkelte samlings retro-registrering. Disse søgninger viste, at det specielt er placeringsregistrering og accessionsår, som mangler eller kun er mangelfuldt registreret i flere samlinger. Da der imidlertid ikke har været større projekter indenfor registrering af supplerende dokumentation i år 2000, udelades den kvalitative statistik i år..

3.1.1 Genstande registreret i GENREG

Der er ikke adgang til registrering i GENREG på Møntsamlingen og Marinarkæologisk Samling. På Etnografisk Samling er der kun søgeadgang til GENREG.

I år 2000 er der blevet registreret ca. 3.300 genstande i GENREG mod ca. 6.500 i 1999 (Se figur 3.1a). I alt er der ved udgangen af 2000 registreret ca. 711.000 genstande, hvoraf ca. 147.000 med billeddokumentation. Den samlede registreringsaktivitet på de enkelte samlinger fremgår af Figur 3.1b og antal af billedoptagelser af Figur 3.1c.

Figur 3.1a: Antal af genstandsnumre og digitale billeder registreret i GENREG ved udgangen af årene 1997 til 2000.

Genstande i GENREG *	Oldtid	Middel - alder	Mønt	Nyere Tid	Frihed	Friland	ES	Antik	NMU	I alt
Status primo 2000 Registrerede inventarnr.	153.971	64.220	0	297.088	11.026	44.824	98.053	38.294	0	707.476
Aktivitet 2000 Registrerede inventarnr.	652	226	0	2.158	226	0	0	0	0	3.262
Status ultimo 2000 Registrerede inventarnr.	154.623	64.446	0	299.246	11.252	44.824	98.053	38.294	0	710.738

Figur 3.1b: Antal af genstandsnumre registreret i GENREG på de enkelte samlinger ved starten og slutningen af år 2000.

	OMA	NT	Frihed	ES	I alt
Indtil 1998	17442	22017	5383	84072	128914
Optaget i 1998	3897	1203	0	0	5100
Optaget i 1999	2289	5600	0	0	7889
Optaget i 2000	1188	3775	0	0	4963
I alt	24816	32595	5383	84072	146866

Figur 3.1c: Antal genstandsnumre med digitale billeder i årene 1997 til 2000.

3.1.2 Genstande manuelt registreret eller i lokale databaser

Statistikken for registrering i manuelle arkiver eller i lokale databaser giver et overblik over omfanget af den forestående manuelle inddatering og maskinelle overførsel af data til GENREG. Se figur 3.1d.

Etnografisk Samling har i de senere år registreret arkæologiske genstande i samarbejde med det tidligere Grønlandssekretariat. De arkæologiske genstande omfatter i særlig grad genstande fra udgravninger i Grønland af inuit- og nordboplads. Den elektroniske dokumentations tilhørsforhold til Nationalmuseets samlinger og dermed til GENREG er ikke afklaret på nuværende tidspunkt, og kun medtaget i statistikken (Figur 3.1d) under Etnografisk Samling. Denne registrering kan maskinelt overføres til GENREG og er derfor er udeladt i den samlede statistik over genstande, som skal manuelt registreres i GENREG, figur 3.1f og 3.1g.

Genstande manuelt registreret eller i lokale databaser	Oldtid	Middel - alder	Mønt	Nyere Tid	Frihed	Friland	ES	Antik	NMU	I alt
Status primo 2000 Registrerede inventarnr.	10.000	0	15.182	0	0	0	88.500	0	0	113.682
Aktivitet 2000: Registrerede inventarnr.	0	0	0	0	0	0	0	0	20	20
Status ultimo 2000 Registrede inventarnr.	10.000	0	15.182	0	0	0	88.500	0	26.005	139.687
									+ 5 Skuldelev-skibe	+ 5 Skuldelev-skibe

Figur 3.1d: Genstande registreret manuelt eller i lokale databaser

3.1.3 Genstande og sager som ikke er registreret, hverken manuelt eller elektronisk - efterslæb

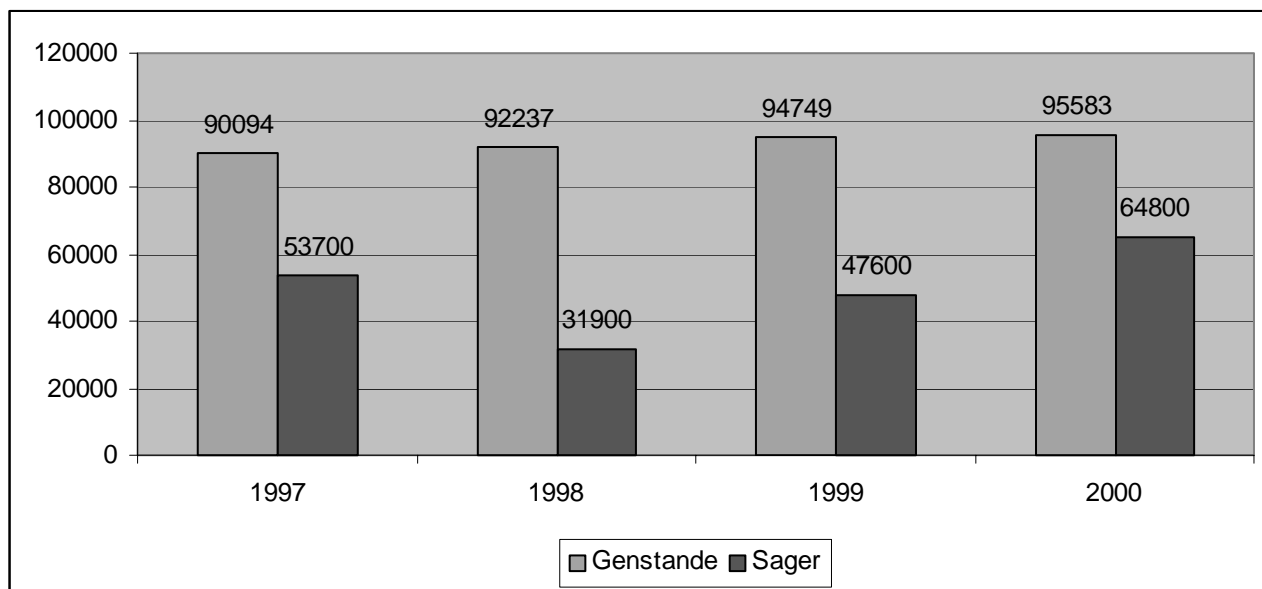
Med efterslæb menes genstande, som kun er dokumenteret i journalsager og evt. i andre arkiver. Det vanskeligt at opgøre præcist, hvor mange genstandsnumre den manuelle og elektroniske dokumentation vil resultere i, hvorfor der er tale om et skønnet antal. Nogle samlinger angiver et skønnet antal genstandsnumre, mens andre angiver efterslæbet i antal sager, som hver især kan omfatte fra et enkelt genstandsnummer op til flere tusinde numre. Se figur 3.1e.

Anslået efterslæb vurderet af afdelingen**	Oldtid	Middelalder	Mønt	Nyere Tid	Frihed	Friland	ES	Antik	NMU	I alt
Primo 2000 Inventar	0	14.796	0	23.939	160	0	2.869	0	0	41.764
Sager	407	0	140	0	0	0	0	0	0	547
Ultimo 2000 Inventar	0	15.259	0	24.480	100	1.800	2.919	0	0	44.558
Sager	498	0	150	0	0	0	0	0		648

Figur 3.1e: Anslået efterslæb

3.1.4 Skønnet antal genstandsnumre, som skal registreres i GENREG

Arbejdsindsatsen til registrering i GENREG svarer til den indsats, som skal ydes ved registrering af såvel manuelt registrerede genstande som efterslæb. Statistikken Figur 3.1g viser det anslåede antal genstande og sager, som ikke er registreret i GENREG på de enkelte afdelinger, såvel manuelt registrerede som efterslæb, på de enkelte samlinger. Figur 3.1f viser det samlede antal genstande og sager. Antallet af sager er multipliceret med 100, hvilket er et skønnet gennemsnit af antal genstandsnumre, som en sag vil resultere i. Statistikken medtager ikke 88.500 genstande registreret elektronisk på Etnografisk samling, da disse genstande enten ikke skal indgå i GENREG eller, hvis de skal, vil være uproblematisk at indlægge maskinelt.

Figur 3.1f: Samlet antal genstandsnumre og samlet antal sager multipliceret med 100, som ikke er indført i GENREG

Genstand	Oldtid	Midalder	Mønt	NyereTid	Frihed	Friland	ES	Antik	NMU	I alt
1997	10000	13460	14660	22480	100	1800	2720	0	24874	90094
1998	10000	14815	14798	23130	100	1800	2720	0	24874	92237
1999	10000	14976	15020	23939	160	1800	2869	0	25985	94749
2000	10000	15259	15020	24480	100	1800	2919	0	26005	95583
Sager										
1997	372		165							537
1998	349		170							519
1999	336		140							476
2000	498		150							648

Figur 3.1g: Antal genstandsnumre og sager, som ikke er registreret i GENREG fordelt på de enkelte samlinger.

3.2 Aktiviteter i 2000

Dokumentationsenhedens databasegruppe består af fire medarbejdere. Tre beskæftiget med databaseudvikling og en med udvikling af elektronisk billedteknologi. I år 2000 var den ene databaseudvikler på barselsorlov, og gruppen blev i første del af året suppleret med en medarbejder fra Brugerservice.

Følgende opgaver blev udført i år 2000:

Udvikling af Udstillingssystem

Test af Placeringssystem på Nyere Tid

Udvikling af nyt billedmodul

Udvikling af PC-baseret placeringssystem

Korrektur af data: Middelaldersamlingen, Frilandsmuseet, Antiksamlingen og Etnografisk Samling

Test af omlægning til SQL-Server: Oldtid- og Middelaldersamlingernes accessionsversion af GENREG

Igangsættelse af udvikling af GENREG satellit-konceptet (se afsnit 3.3).

3.3 Planer for de kommende år

3.3.1 GENREG Satellitsystemet

I 2000 blev det bestemt, at koncentrere indsatsen på udviklingen af GENREG Satellitsystemet, hvorfor kun den mest nødvendige vedligehold og udvikling af eksisterende databasesystemer vil blive udført, indtil alle faglige data fra de nuværende GENREG-baser er overført til en fælles base på SQL-Server, og administrative data overført til satellitsystemer, også på SQL-Server.

Konceptet for udviklingen af, "GENREG og Satellitterne", blev fremlagt i 1996. Det nye GENREG system vil blive et system af samvirkende, dedikerede databasesystemer, dvs. systemer der hver for sig er dedikeret til specielle opgaver. Se Figur 3.3a. Med et kompleks af samarbejdende systemer vil man kunne sikre, at produktion af ny viden og korrektur af eksisterende data, som finder sted i forbindelse med udstillingsvirksomhed og formidlingsprojekter, bliver registreret som faglig dokumentation i GENREG.

”GENREG- Kerne”, længst til højre i Figur 3.3a, omfatter den faglige dokumentation om genstande i tekst og billeder. GENREG-Kerne består på nuværende tidspunkt af 6 fysisk adskilte databaser, som dog har så mange fælles elementer, at en sammenlægning til én fysisk base ikke vil volde problemer.

I midten af skemaet ses ”GENREG- Internt”, som består af en række systemer (bl.a. satellitter) med indbyrdes og gensidig adgang både til hinanden og til GENREG-Kerne. Nogle af disse systemer er allerede udviklet og testes på Nyere Tid.

Udover de fælles systemer med relation til GENREG findes der i ”GENREG- Internt” også formidlingssystemer, som anvender GENREG-data, og systemer til støtte for forskning m.m., af disse sidste har ikke alle relation til GENREG – men alle er udarbejdet til afdelinger eller medarbejdere på Nationalmuseet. I disse systemer ligger yderligere dokumentation om GENREG-genstande og korrektur af GENREG-data, som bør overføres til GENREG-Kerne. Årsagen til at denne dokumentation ikke findes i GENREG-Kerne er, at data fra GENREG blev overført til disse systemer og derefter viderebearbejdet. Det nye satellitsystem vil, gennem elektroniske broer til GENREG, sikre at ny viden og korrektur registreres i GENREG-Kerne, selvom sådanne data inddateres via et satellitsystem.

Til venstre i skemaet ”GENREG- Eksternt” ses en del af de ikke-GENREG relaterede systemer, som er blevet implementeret kort før - eller i 2000, samt opgaver indenfor konsulentvirksomhed m.m. I denne del af skemaet vil der med tiden optræde samkørselsprojekter mellem GENREG og eksterne databaser - f.eks. en fremtidig samkørsel mellem GENREG og DKC. Også samkørsel eller aflevering af data i forbindelse med etableringen af en national central base over de kulturhistoriske samlinger vil høre til i denne del af skemaet, samt fremtidige samkørsel af data over landegrænser.

Nedenfor (Figur 3.3b) vises en status for de enkelte samlingers nuværende adgang til de ”byggeklodser”, som GENREG-Satellitsystemet omfatter. De med klamme markerede områder betyder, at der kun er begrænset adgang til de pågældende systemer.

Figur 3.3b: Status: GENREG - koncept med satellitter på de enkelte afdelinger

GenregDel	GenregProjekt	Old	Mid	Mø	NT	Fril	frih	ES	Anti
GenregKerne	KorrekturAfRetrodataForegår	+	+	-	-	+	-	+	+
GenregKerne	SøgeadgangTilRetrodata	+	(+)	-	+	-	+	+	+
GenregKerne	FotograferingAfRetroRegistre	(+)	-	-	(+)	-	(+)	+	-
GenregKerne	RetroOverførtTilGenreg	+	(+)	-	+	-	+	+	(+)
GenregKerne	FællesDatamodel	+	+	-	+	+	+	+	-
GenregKerne	AccessionIgenreg	+	+	-	+	+	+	-	(+)
GenregKerne	OverførtTilSql-Server	(+)	(+)	-	-	-	-	-	-
GenregInternt	AdgangTilPlaceringssystem	-	-	-	+	-	-	-	-
GenregInternt	AdgangTilUdstillingssystem	-	-	-	+	-	-	(+)	-
GenregInternt	DanefæAdministration	+	+	-	-	-	-	-	-
GenregInternt	Formidlingssystemer	-	-	-	-	-	+	+	-
GenregInternt	ForskningsstøtteSystemer	+	+	-	+	-	+	+	-
GenregEksternt	Formidlingsprojekter	+	(+)	-	-	-	+	+	-

Figur 3.3a: Status maj 2000: GENREG - Satellitsystemet

**GENREG eksternt
Nationale og internationale
projekter**

Formidlingsprojekter:

Guder & Grave, www
Vikingerne, CD-Rom

Forskningsprojekter:

Samkørsel med andre
museer internationalt i
CIMI-projektet

Samkørsel med biblioteker
internationalt i
MALVINE-projektet

Deltagelse i Nordisk
Outline udvikling

CHIOS: International stan-
dard (ISO-standard) for
museal dokumentation

**Dokumentations-
projekter:**

Rådgivning o.a. for:

Barbados National Gallery
Arktisk Institut
Arkæologisk Institut
Konservatorskolen
Knud Rasmussen Museet
Tøjhusmuseet
Frihedsmuseet, EU-projekt
GravmindeRegistrering
Musikhistorisk Museum
Lokalarkiver

**GENREG internt
Systemer på Nationalmuseet**

Dokumentationssystemer med
direkte forbindelse til GENREG:

Placeringssystem, satellit
Udstillingssystem, satellit
Konserveringssystem, satellit
Jordfund-Konservering, satlit
Danefæ-administration, satellit
Magasinsystem, satellit
Fotosystem, satellit

Formidlingssystemer med
direkte forbindelse til GENREG:

Skatkammersystemer i udstillinger
Grønlandske skatte på www
Frihedskampen, CD-Rom

**Systemer til støtte for
forskning** m.m. for
enkeltpersoner og afdelinger

Arboreg
Konreg
Kierulff-samlingen
Oversigt over fonde
Nordbo-udgravninger
Grønlandsk arkæologi
Borringholm
BorgReg
Dagbogsprojektet
Danmarks Kirker

**GENREG kerne
Faglig dokumentation**

Dokumentation

tekst/billeder vedr.:
Genstande
Dokumenter

**Teoretisk- og teknologisk
Udvikling og vedligehold:**

Fælles datamodel
Fælles applikationer
Fælles fotodokumentation
Fælles stamdata
Særegne stamdata
Dokumentationsstandarder
Klassifikationsproblematik
Nummereringsstandarder
Overflytning til SQL-Server

GIS-udvikling
Numerisk analysemetodik

3.3.2 GENREG – Arbejdsplan

En væsentlig årsag til at omlægge GENREG fra Oracle til Access i begyndelse af 90-erne var ressourcemangel. Applikationsudvikling i Oracle krævede meget store programmørressourcer i modsætning til mindre systemer udviklet af bl.a. Microsoft. De mindre systemers robusthed i forbindelse med store databaser og flerbruger-miljøer er imidlertid et problem, som blev akut på OMA, der anvendes af mange medarbejdere. Da datamængden efterhånden overskred 300MG blev systemet ustabil, og efter nogle nedbrud var det nødvendigt af hensyn til datasikkerheden at dele systemet i to dele, en søgeversion og en accessionsversion. Desuden måtte planlagte overførsler af retro-data udskydes.

Med denne uheldige erfaring med Access besluttedes det at vende tilbage til et mere robust DBMS (Data Base Management System) til lagring af data, men fortsat at anvende Access som såkaldt "front end", dvs. til udvikling af applikationer m.m. Valget faldt på SQL-Server, som er et Microsoft produkt på linie med Oracle. Der blev i 1998 indkøbt en maskine, som er specielt indrettet til kørsel af databaser, og DBMS'et SQL-Server blev anskaffet. DOK's medarbejdere gennemførte i 1998 kurser indenfor udvikling af databaser og brugeradministration i SQL-Server miljø.

I samarbejde med DKC blev de første test af omlægning til SQLServer foretaget, og DKC blev i samarbejde med DOK omlagt i 1999. I 2000 foretog DOK de første test omlægning af GENREG baser og startede udvikling af et bruger-interface til SQL-Server. men måtte standse arbejdet grundet ressourcemangel. I slutningen af 2000 blev arbejdet med udvikling i SQL-Server imidlertid genoptaget og forventes færdigt i 3. kvartal af 2001.

Ved omlægningen til SQL-Server indføres satellit-konceptet. Faglige data fra de nuværende enkeltstående GENREG-versioner overføres til en fælles database, og der udvikles en fællesapplikation, dvs. et fælles bruger-interface, som dog tager hensyn til faglige forskelligheder indenfor de enkelte samlinger. Administrative data vedr. placering, udstillingsforberedelse m.m. overføres til fælles satellitsystemer. Data vil blive evalueret og korrigeret i forbindelse med omlægningen, og også elektroniske data, som endnu ikke er overført til GENREG, vil blive overført.

Omlægningen til SQL-Server er planlagt til først at foregå på Etnografisk Samling med forventes afslutning i 3. kvartal af 2001. Derefter overføres data fra Oldtids- og Middelaersamlingen (afsluttes foråret 2002), Nyere Tids Samling, Frilandsmuseet, Frihedsmuseet, Antiksamlingen, Møntsamlingen og Marinarkæologisk Samling. Under forudsætning af at de nuværende ressourcer i databasegruppen ikke ændres, forventes omlægningen færdig ved udgangen af 2003.

I den kommende 3-årige periode, vil databasegruppen understøtte afdelingernes arbejde indenfor kontraktmålene. Der er bl.a. udviklet et PC-baseret placeringssystem, som kan anvendes på bærbare computere ved registrering af genstandes placering i magasiner og udstillinger. Til indhentning af efterslæb vil der blive udarbejdet mindre applikationer til registrering af minimumsdata, i det omfang, hvor sådanne mindre applikationer kan lette arbejdet.

4. Konservering

Centralt i Nationalmuseets bevaringspolitik står kravet om, at museets genstande skal være umiddelbart tilgængelige for forskning og formidling. En væsentlig bestræbelse på at indfri dette mål er museets konserveringsfaglige arbejde, der blandt andet skal sikre genstandenes fysiske opretholdelse. Samlingernes bevaringstilstand og dermed behovet for konserveringsfaglig indsats er ikke absolutte størrelser: Den materielle nedbrydning af genstandene ændrer løbende bevaringstilstanden og hertil kommer, at en genstand, der skal håndteres i f.eks. udstillingsmæssig sammenhæng, kan kræve en større konserveringsindsats end den genstand, der forventes at skulle være opmagasineret i årtier frem. En løbende vurdering af samlingernes konserveringsbehov og en løbende prioritering af den konserveringsfaglige indsats er derfor nødvendig. Det samlede konserveringsbehov i museets samlinger er opgjort i 1994 og igen i 1997 (jf. afsnit 4.1).

Konserveringsarbejdet på museet har i de sidste 4 år støttet sig til 1997-opgørelsen og der er ikke siden foretaget yderligere opgørelse af det samlede konserveringsbehov.

Nationalmuseets konserveringsaktivitet omfatter foruden bevaringsindsatsen overfor museets egne samlinger også en omfattende ekstern konserverings- og konsulentvirksomhed (jf. afsnit 4.2).

4.1 Status

I 1994 opgjorde museet samtlige samlings konserveringsbehov i forhold til den opstillede bevaringspolitik. Denne opgørelse viser, hvor stor en konserveringsmæssig indsats, der skal til for at genstandene i museets samlinger er umiddelbart tilgængelige for - og kan håndteres ved - forskning og formidling. Totalopgørelsen viser, at en arbejdsindsats på 1.078.700 timer eller knap 800 konserveringsårsværk er påkrævet, for at bevaringsstandarderne i museets samlinger lever op til den formulerede bevaringspolitik.

Efter denne konserveringsfagligt baserede opgørelse har konserveringsbehovet i 1997 været underkastet en kulturhistorisk prioritering, baseret på de enkelte samlings konkrete betydning i forsknings- og formidlingssammenhæng inden for en rimelig planlægningshorisont. En genstand kan således udmærket være vel bevaret på magasin, men med den forudsætning, at dersom den skal udstilles, så skal der bruges konserveringstimer på at bringe den i en tilstand, der gør den "forståelig" for besøgende (f.eks. en genstand i flere stykker, der skal samles før genstandens funktion kan opfattes meningsfyldt af publikum). Denne opgørelse resulterede i en nedskrivning af konserveringsbehovet med ca. 1/3 til 719.635 timer, svarende til godt 500 årsværk.

De to opgørelse (1994 og 1997) er vist i skema 4.1.1.

For at illustrerer hvilke vurderinger der ligger til grund for en kulturhistorisk prioriteret nedskrivning af konserveringsbehovet, skal de væsentligste nedskrivninger af konserveringsbehovet som følge af den kulturhistorisk prioritering her nævnes:

- *I Nyere Tids Samling* er konserveringsbehovet for eksempelvis samlingen af vogne, bygningsdele og inventar nedskrevet fra 27.848 timer til 11.000 timer. Denne nedskrivning skyldes at samlingen ikke umiddelbart står overfor udstilling eller forskning. Det vil således være uhen-sigtsmæssigt f.eks. at konservere bygningsdele til hele interiører, der ikke er planlagt opstillet
- På *Frilandsmuseet* har de ringe opbevaringsforhold på magasinerne været medvirkende årsag til at nedprioritere konserveringsarbejderne.
- I *Marinarkæologisk Samling* var der i 1994-opgørelsen medregnet konservering af de nedgravede vådfundne vrage og skibsdele. Dette er ikke tilfældet i 1997-opgørelsen, hvor alene det, der ligger

på magasiner, er medtaget. De nedgravede fund skønnes godt bevarede, men er selvfølgelig ikke tilgængelige for formidling.

Skema 4.1.1. Samlingernes konserveringsbehov

Samling	Konserverings-/bevaringsbehov og -indsats (antal timer)			
	1994-opgørelse ³ (behov i.f.t. museets bevaringspolitik)	1997-opgørelse ⁴ (aktuel kultur- historisk priori- tering)	Nedskrivning af behovet fra 1994- til 1997- opgørelsen ⁵	Bevarings- indsatsen 1997-2000
Oldtidssamlingen	119.500	90.365	29.135	17397
Middelaldersamlingen	131.600	122.361	9.239	8161
Nyere Tids Samling	435.900	305.719	130.181	18.141
Frilandsmuseet	118.500	42.500	76.000	6.423
Frihedsmuseet	10.600	10.500	100	318
Møntsamlingen	19.800	4.780	15.020	5.489
Etnografisk Samling	139.750	127.450	12.300	14.544
Antiksamlingen	12.300	6.300	6.000	1.005
Marinarkæologisk Samling	90.200	9.660	80.540	24.693
Naturvidenskabelig Samling	200	0	200	14
I alt	1.078.350	719.635	358.715	96.184

Til sammenligning med den kulturhistorisk prioriterede nedskrivning af konserveringsbehovet er nettoresultatet af de konserveringsfaglige medarbejders indsats (bevaringsindsatsen⁶) fordelt på museets samlinger opgjort for perioden 1997-2000. Den årlige bevaringsindsats andrager 16-18 årsværk (svarende til næsten 70 åv. i 4 år) og er således kun en meget begrænset imødegåelse af det konstaterede konserveringsbehov. Det bemærkes desuden, at det ikke nødvendigvis er de samlinger der har det største konserveringsbehov, som i perioden har fået tildelt de fleste konserveringsressourcer. Dette hænger til dels sammen med, at der til accessioner og udstillinger skal anvendes konserveringsressourcer og at omfanget af disse aktiviteter ikke prioriteres med udgangspunkt i samlingernes samlede konserveringsbehov, men ofte ud fra andre hensyn (indkomne genstande, udstillingsprogram m.v. I figur 4.1.2. er sammenhængen mellem konserveringsbehov og bevaringsindsats i de enkelte samlinger illustreret grafisk. Ovennævnte bemærkninger om konserveringsbehov og anvendte timer ses eksempelvis at der på Marinarkæologisk Samling med udgangen af 2000 er blevet brugt flere timer til konservering af genstande end det totale antal timer fra 1997 opgørelsen over samlingens behov viser. Dette skyldes den store mængde nye fund, f.eks. skibene fra Roskilde og Nydamfundene.

Figur 4.1.2.

³ 1994-opgørelsen er en rent konserveringsfagligt baseret behovsopgørelse

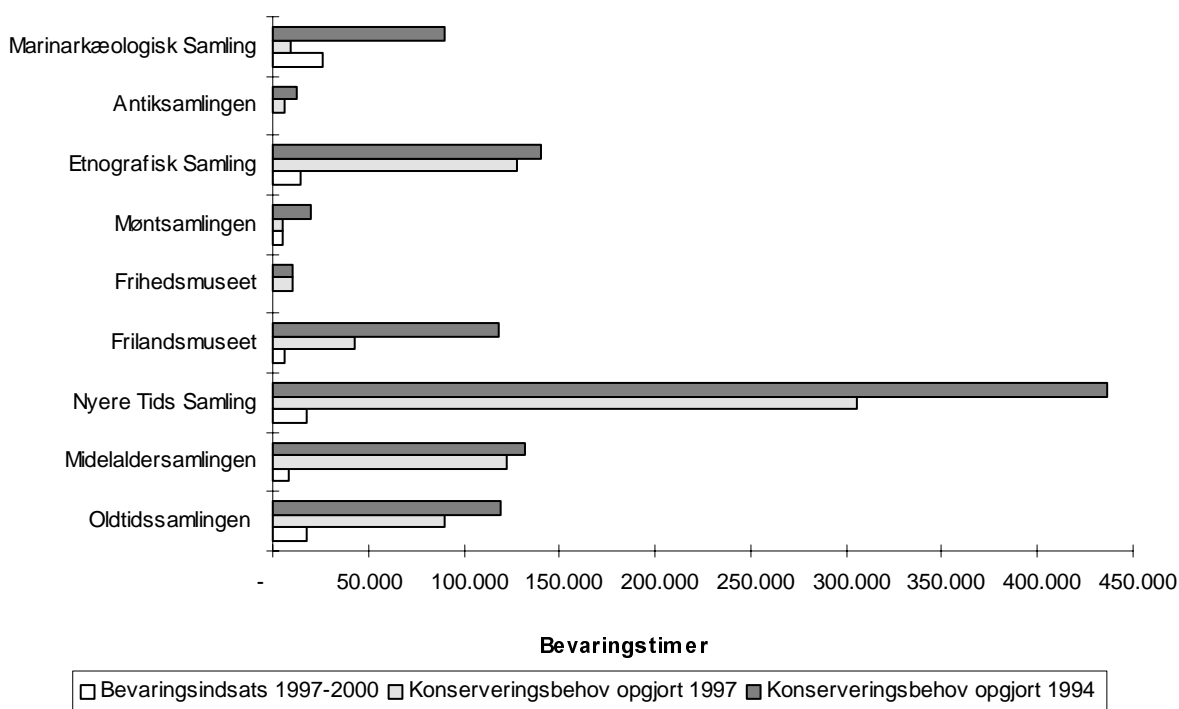
⁴ 1997-opgørelsen er en kulturhistorisk prioritering af 1994-opgørelsen. Denne prioritering er baseret på en vurdering af de enkelte genstande eller genstandssamlingers aktualitet i forsknings- eller formidlingsammenhæng.

⁵ Forskellen imellem 1994- og 1997-opgørelsen fremkommer dels som resultat af en konserveringsindsats, dels som resultat af en beslutningsbaseret regulering af konserveringsbehovet jf. note 7. Det samlede konserveringsbehov er således under løbende revision.

⁶ Bevaringsindsatsen er nettoresultatet af de konserveringsfaglige medarbejders indsats. Konserveringsarbejdet i forbindelse med udstillinger omfatter - udover egentlig konservering - også klargøring og opstilling af genstandene, hvilket ikke i sig selv forbedre disses bevaringsstilstand. Konserveringsarbejdet i forbindelse med udstillinger tæller derfor kun med 50% i opgørelsen over bevaringsindsatsen, mens konserveringsarbejdet ved accessioner og ved samlingerne i øvrigt tæller 100%

Bevaringsindsatsen fordelt på samlinger 1997-2000

(Sammenholdt med konserveringsbehovet opgjort i h.h. 1994 og 1997)

4.2 Aktiviteter i 2000

Museets konserveringsaktiviteter falder i to kategorier. Aktiviteter rette mod museets egne samlinger, samt ekstern konserverings- og konsulentvirksomhed - såkaldt antikvarisk konserveringsvirksomhed. Ressourcefordelingen til disse aktiviteter i 2000 og tidligere år fremgår af nedenstående tabel:

Tabel 4.2.1

Intern og ekstern konserveringsvirksomhed (antal årsværk)					
	R	R	R	R	B
	1997	1998	1999	2000	2001
Nationalmuseets samlinger					
Nyindførte genstande (accessioner)	8,4	7,1	8,2	7,4	8,2
Udstillinger ^{a)}	13	11,0	8,8	7,5	7,7
Samlingerne i øvrigt ^{b)}	3,4	7,7	9,7	8,9	6,2
Samlingerne i alt	24,8	25,8	26,7	23,8	22,1
Ekstern virksomhed (antikvarisk arbejde)					
Kirkekonsulentarbejde	2,4	2,3	2,4	2,4	2,0
Tøjhusmuseet	1	1,1	0,9	0,9	1,0
Indtægtsdækket konserveringsvirksomhed	22,4	23,8	23,3	31,6	27,6
Ekstern virksomhed i alt	25,8	27,2	26,6	34,9	30,6
Intern og ekstern konserveringsvirksomhed i alt	50,6	53,0	53,3	58,7	52,7

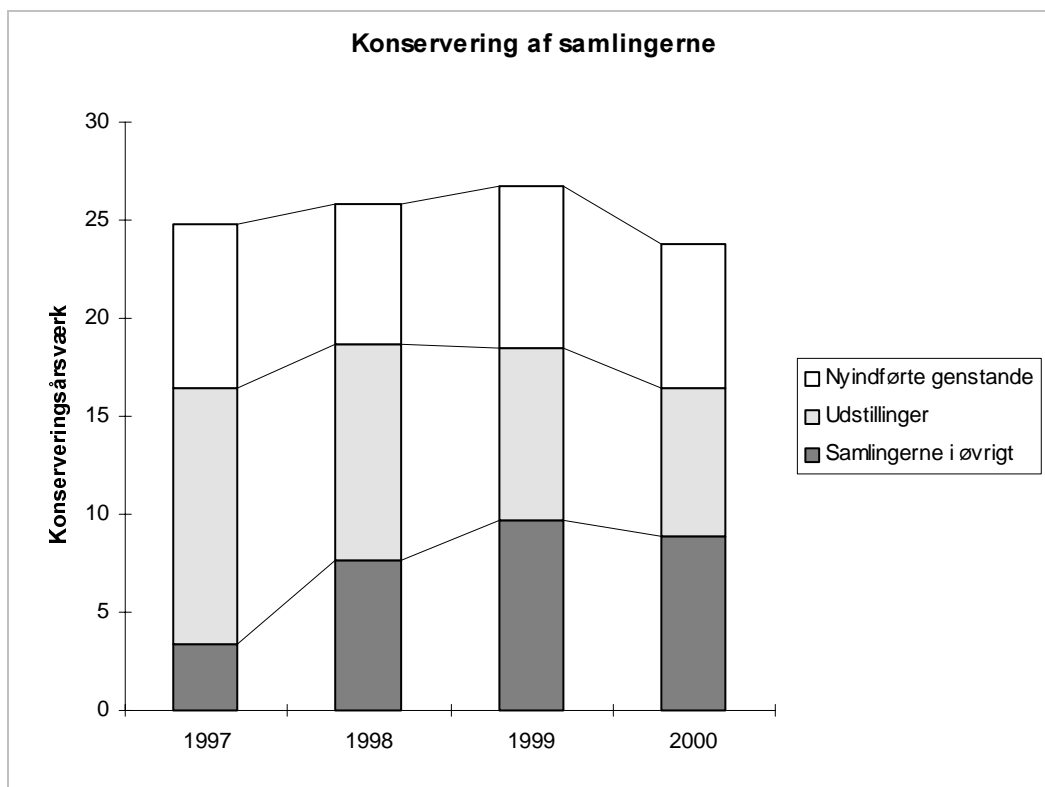
^{a)} Heraf er anvendt 1 årsværk på monteringsarbejde i udstillingerne i hvert af årene 1997 og 1998, 0,8 år i 1999 samt 1 år i 2000. ^{b)} Heraf er følgende ressourcer anvendt på magasinarbejder (forebyggende konservering) 1997: 1,2 år. - 1998: 1 år. - 1999: 3,1 år, samt 2000: 2,4 år. ^{c)} Under indtægtsdækket virksomhed er i 2000 medregnet 5.136 timer brugt på arbejder med Nationalmuseets genstande i udlån mv, ofte kurer- og monteringsarbejder.

Konservering af museets samlinger

Museets indsats for konservering af samlingerne påvirkes af en række andre aktiviteter på museet. Udstillingsvirksomheden samt indsamling og erhvervelser af genstande udløser løbende et konserveringsbehov, som ikke nødvendigvis falder sammen med museets overordnede prioritering af hvilke genstande og samlinger, der har det største behov. Museet har i de senere år tilstræbt en forøgelse af konserveringsindsats overfor bl.a. de magasinerede dele af samlingerne mod en mere begrænset anvendelse af konserveringsressourcer til udstillingerne. Denne strategi lykkedes i 1998 og -99 idet konserveringsindsatsen vedr. museets samlinger er mere end fordoblet fra 1996 til 1999, mens ressourceforbruget på udstillingerne er reduceret med 40% i samme periode.. Det budgetterede ressourceforbrug på konservering af museets samlinger er i 2000 gået ned med ca 3 åv set i forhold til 1999. Nedgangen har været på ca 0,8 åv for accessioner, 1,3 for udstillinger og 0,8 for Samlingerne i øvrigt. Nedgangen skyldes interne nedskæringer af Bevaringsafdelingen på knap 3 årsværk samt en for lille opfyldelse af konserveringskvoten.

Udviklingen fremgår af figur 4.2.2 herunder

Figur 4.2.2

Udover til konservering bruges der konserveringsressourcer til håndtering af genstandene dels til monteringsarbejder ved nyopstillinger af samlinger (1 årsværk) dels til konserveringsfaglig bistand ved flytteopgaver i museets magasiner (2,4 årsværk, medtaget i "Samlingerne i øvrigt). Endvidere tilgår der i et vist omfang udefra-kommende midler til konservering af museets samlinger (i.f.m. par. 26 og 28 arbejder eller i.f.m. udlån og udstillingsarbejde) disse timer er i modsætning til tidligere år medtaget i opgørelsen i skemaerne.

I 1999 og 2000 er der som et særligt tiltag ved ekstern entreprenør iværksat en afrensning af mere end 50.000 eskimoiske genstande, der er forurenede med DDT. Opgaven har været i udbud og udføres som et særtilfælde ikke af museets egne konservatorer, men af eksternt ansat personale. Opgaven blev afsluttet i efteråret 2000.

Antikvarisk konserveringsarbejde

Museet anvender også ressourcer til ekstern konserverings- og konsulentvirksomhed - såkaldt antikvarisk konserveringsvirksomhed. Dette ressourceforbrug fordelte sig i 2000 med 2,4 konserveringsårsværk til kirkekonsulentarbejdet, samt 0,9 årsværk til tjenstlige konserveringsopgaver for Tøjhusmuseet.

Museets indtægtsdækkede konserveringsvirksomhed omfattede 31,6 konserveringsårsværk i 2000. I 2000 havde Bevaringsafdelingen en omsætning på 15,0 mio. kr., hvilket er 1,3 mio. kr. mere end i 1999.

Indtægterne kan henføres til godt 260 opgaver med en gennemsnitlig omsætning pr. opgave på knap 57.000 kr. De 10 største opgaver udgjorde 57% af omsætningen. Opgaver for danske kirke udgjorde 45 % og for slotte og herregårde 12%.

4.3 Planer for de kommende år

Ifølge en Direktionsvedtagelse har museet forpligtet sig til inden udgangen af 2003 at fremkomme med en prioriteret plan for arbejdet med bevaring af NMs samlinger. En sådan plan vurderes at få afgørende betydning for den langsigtede bevaringsindsats på museet.

I løbet af 2001 vil Nationalmuseet, som et resultatmål for Bevaringsafdelingen, fremkomme med forslag til en måling af bevaringsarbejdets effekt på samlingerne. Dette betyder at der skal ske en form for kvalitetsmåling af arbejdet, i stedet for som i denne rapport udelukkende en vurdering af det timeforbrug, der er anvendt på de forskellige genstandsgrupper.

Konservering: Aktiviteter i 2000 (forbrug af konserveringstimer)							
Samling	Accessioner ⁷		Udstillinger ⁸		Samlingerne i øvrigt ⁹	Konserverings-timer i alt ¹⁰	Bevaringsindsats i 2000 ¹¹
	Danefæ	Øvrige	Basisudstillinger	Særudstillinger			
Oldtidssamlingen	1.652	985		276	3.095	6.007	5.869
Middelaldersamlingen	302	71			655	1.028	1.028
Nyere Tids Samling		390	5.717	3.165	1.205	10.476	6.035
Frilandsmuseet			188		985	1.172	1.078
Frihedsmuseet					72	72	72
Møntsamlingen	1.303				12	1.315	1.315
Etnografisk Samling				1.026	2.029	3.055	2.542
Antiksamlingen					478	478	478
Marinarkæologisk Samling		5.467			392	5.859	5.859
Naturvidenskabelig Samling		14				14	14
Konserveringsårsværk	7,4		7,5		6,5	21,4	17,6

⁷ Konservering af genstande der tilføres museet ved ny erhvervelser, indlevering af danefæ og udgravningsvirksomhed

⁸ Under udstillinger er opført timer forbrugt i forbindelse med konservering, klargøring og opstilling af genstande i nye eller nyopstillede udstillinger. Basisudstillinger opretholdes som regel mere end 6 mdr., særudstillinger mindre end 6 mdr.

⁹ Konservering af genstande fra museets magasiner som led i museets bevaringsplan

¹⁰ Arbejdsindsats - time for time - leveret af det konserveringsfaglige personale

¹¹ Bevaringsindsatsen er nettoresultatet af de konserveringsfaglige medarbejders indsats. Konserveringsarbejdet i forbindelse med udstillinger omfatter - udover egentlig konservering - også klargøring og opstilling af genstandene, hvilket ikke i sig selv forbedrer disse bevaringsstilstand. Konserveringsarbejdet i forbindelse med udstillinger tæller derfor kun med 50% i opgørelsen over bevaringsindsatsen, mens konserveringsarbejdet ved accessioner og ved samlingerne i øvrigt tæller 100%

5. Magasinering

Den fysiske opretholdelse og brug af museets samlinger og genstande forudsætter en forsvarlig og hensigtsmæssig magasinering. Genstandene skal opbevares under de rette klima- og sikringsforhold og under pladsforhold, der gør dem umiddelbart tilgængelige. Nationalmuseet arbejder løbende med forbedring og udvikling af museets magasinforhold.

5.1 Status

Nationalmuseets magasiner befinder sig såvel i Prinsens Palais i København, som i museets bygninger i Brede og Ørholm nord for København. Museet råder over brutto ca. 25.300m² magasinplads. (Rosenborg Samlingen disponerer over ca. 200 netto m² fra år 2000) Heraf er ca. 15.170 brutto m² renoveret inden for de seneste år, så forholdene er i en tidssvarende stand, for så vidt angår klima-, plads- og adgangsforhold. På Virumgaard er der opført en hal uden klimastyring, til stengenstande, på ca. 300m². En række magasiner har imidlertid en standard, der betyder at museet også i årene frem, må fortsætte renovering og udbygning af magasinerne.

Den overvejende del af museets magasiner har såkaldt basisklima med en temperatur på 10-20 °C og en fugtighed på 45-55% RF (relativ luftfugtighed). Derudover har museet magasiner med specialklima, hvor temperaturen ikke overstiger 12 °C, magasiner med en meget lav fugtighed og magasiner med en meget høj relativ luftfugtighed. Museets ombyggede magasiner i Brede og Ørholm er tilsluttet et centralt klimastyringsanlæg.

Såvel i Brede som i Ørholm findes gode og dårlige magasiner. I Brede er der gode magasiner i bygning 9 og 10 samt i bygning 6 (første etape + anden etape. Anden etape af bygning 6 stod klar med udgangen af maj måned.. Adgangsforholdene og klimastyringen er i disse magasiner optimale. Men der er også magasiner, hvor der ikke er mulighed for nogen form for styring af klima. I Ørholm har museet indrettet meget velfungerende og tidssvarende magasiner for store og tunge genstande, men på grund af manglende magasinplads er der f.eks. også etableret midlertidige magasiner i telt og container, hvor blandt andet stengenstande - tidligere magasineret i Esrup kloster - er blevet opbevaret siden 1996. Yderligere 2 container er kommet til i 1998.

Museet har ikke p.t. etableret en samlet registrering af kvaliteten af de magasinforhold (blandt andet klima-, plads- og adgangsforhold), hvorunder de enkelte samlinger opbevares, men en magasindatabase (MAGREG) er under udvikling. Databasen skulle have været prøvekørt i 1999, men vil først blive det i år 2001 eller 2002. Vedr. pladsregistrering er der en database der prøvekøres af Nyere Tid.

5.2 Aktiviteter i 2000

Museets overordnede planer om at forbedre samlingernes opbevaringsvilkår, ved at flytte en række af museets magasiner fra utidssvarende forhold i København til tidssvarende magasinforhold i Brede og Ørholm er fortsat styrende for magasinarbejdet. I 2000 er der foretaget følgende:

- Første etape af renovering af bygning 6 i Brede Værk er afsluttet i 1999. Anden etape blev påbegyndt i 1999 og afsluttet med udgangen af maj i år 2000. Anden etape vil give en brutto udvidelse af magasinarealet på ca. 575m² (netto ca. 400m²), hvoraf de ca. 200 m² udlejes til De danske Kongers kronologiske Samlinger på Rosenborg. Iværksættelse af en evt. tredje etape af renoveringen af bygning 6 er endnu ikke fastlagt.

- Oldtidssamlingen

Nedpakning og flytning af museumsgenstande fra Prinsens Palais til Ørholm:

Jernaldermagasinerne i rum K-G13 er udpakket og opstillet i magasin Ø.H.2.1.

Genstande fra Yngre Germansk Jernalder og Vikingetid er nedpakket i tegnekælderen,

Prinsens Palais. Yngre germansk Jernalder er udpakket og opstillet i magasin Ø.H.2.1.

Vikingetid er udpakket og opstillet i magasin Ø.H.3.2.

Ravmagasinet, der var midlertidig placeret i sikringsmagasin i Prinsens Palais er udpakket.

Ravgenstandene er nu i samme magasin, Ø.H.2.1. som de grave det tidligere er udtaget fra, men stadig adskilt, af hensyn til bevaringstilsyn med ravgenstandene.

Overfladeopsamlingerne fra Stenalderen er udpakket og opsat i magasin Ø.H.1.1.

Jættestuer og Enkeltgrave fra "Den lange Stenaldergang" rum S-J08 og S-J10 er delvis

udpakket. Udpakningen fortsættes i år 2001. Genstandene placeres i magasin Ø.H.2.1.

Jernalder boplads, der har stået nedpakket siden midten af 90'erne er delvis udpakket.

Udpakningen fortsættes i år 2001. Genstande placeres i magasin Ø.H.1.1

Udpakning af museumsgenstande til undervisnings brug i Ørholm samt indretning af undervisningslokale.

Museumsgenstande fra udendørs magasin i Ørholm til Virumgaard :

Indretning af magasin.

Overfladerensning af hellerisningssten i Ørholm. Flytning af genstande fra Ørholm til

Virumgaard. Placering af genstande i magasin.

Middelalder- og renæssancesamlingen

Nedpakning og flytning af museumsgenstande fra Prinsens Palais til Brede (topografiske

magasiner, K-K 30, K-K 31, K-K 32). Genstande er udpakket og midlertidig placeret i

Brede bygning 9, 2 sal.

Museumsgenstande fra udendørs magasin i Ørholm til Virumgaard :

Indretning af magasin

Overfladerensning af stenfragmenter og bygningssten mm. i Ørholm. Flytning af genstande fra

Ørholm til Virumgaard. Placering af genstande i magasin.

Forskningsafdelingen

NMU

Indretning af midlertidig magasin på Virumgaard

Udpakning, sammenføring og påpladssætning af museumsgenstande, der har været

magasineret på KGH. Genstandene fra NMU skal senere placeres i magasin med

basisklima. Alle genstande der er konserveret med PEG, skal i 1. kvartal 2001 flyttes til 2

stk. 40 fods frysecontainer, der placeres på Virumgaard, hvor der etableres

affugtningsanlæg så det ønskede klima kan opretholdes,

- Nyere Tids Samling

85% af samlingen af Håndværk og Industri i Ørholm (45.000 genstande) er udpakket.

Nye manilamærker mangler.

De resterende genstandene er tilgængelige, men ikke udpakket. Udpakningen vil fortsættes i år 2001 i 1 og 2 kvartal

- Etnografisk Samling

Udpakning af museumsgenstande fra Amerika i Brede, genstandene er placeret i magasin B.8.2.3. og magasin B.2.9.2.

Genstande fra "Filippinsk jul". Gennemgang af genstande og klargjort til indføring.

Påbegyndt udpakning af Bagindien i Brede, arbejdet fortsættes i år 2001

- Sikkerhedsfotografering

Systematisk sikkerhedsfotografering er påbegyndt. Arbejdet udføres i et samarbejde mellem DOK og Magasinsekretariatet. Det er museumsgenstande fra Nyere Tids Samling, der er blevet sikkerhedsfotograferet i 2000. Genstandene fra magasin, B.9.3.3 er fotograferet. Der er påbegyndt fotografering fra magasin B.9.3.1

- Klargøring til pladsregistrering af museumsgenstande i år 2000.

Genstande i magasinerne: B.9.3.1.,, B.9.3.3. Kontrol af museumsnummer, sammenføring af museumsgenstande. Genstandene forsynes med manilamærker med påført museumsnummer. Klargøringen er afsluttet for magasin B.9.2.3. arbejdet er påbegyndt i B.9.2.1. og vil fortsættes i år 2001

5.3 Planer for de kommende år.

- Klargøring af magasiner til pladsregistrering, vil have en høj prioritet de kommende år.
- Sikkerhedsfotograferingen fortsættes. Genstandesgrupper fra Nyere Tid og Etnografisk Samling.
- Nedpakningen af museumsgenstande fra Oldtidssamlingen vil fortsættes i år 2001.
- Samlinger og genstande flyttet fra Prinsens Palais til Ørholm vil blive udpakket.
- Genstande fra Oldtidens magasiner i Prinsens Palais. Fund fra Ældre og Yngre Stenalder fra kældermagasiner K-J 15-18, nedpakkes og flyttes til Ørholm
- Der er ønske om at textilmagasin fra bronzealderebox i Prinsens Palais, flyttes til klimastyret magasin i Brede.
- Samlingen af Håndværk og Industri fra Nyere Tid, der er indført, vil blive sammenført og udpakket. Håndværksgenstande fra fjernmagasin i Hvalsø vil blive hjemtaget til magasin i Brede i 2001
- Etnografisk samling i Brede: Fortsættelse af udpakningen af Bagindien. Tilvejebringelse af tidssvarende magasinforhold samt flytning af en række af museets magasiner fra utidssvarende forhold i København, til tidssvarende magasinforhold i Brede og Ørholm fortsættes.
- På Virumgaards jorde (Kongevejen overfor Frilandsmuseet) er der bygget en magasinhal på 300 m², der stod færdig i 2 kvartal af år 2000. Magasinhallen er en videre udbygning af de 2 haller, der er opført til Frilandsmuseets bygningstømmer. Magasinhallen er ikke klimastyret og skal i første omgang bruges midlertidig til museumsgenstande, der var magasineret på Kongelige Grønlandske Handel (pakhus på Christianshavn).OBS, beskrive faktiske forhold.

I 2001, 1. kvartal overflyttes de genstande, er konserveret med PEG, der kom fra KGH, og blev placeret i magasinhal, uden klimastyring, på Virumgaard. til 2 stk. 40 fods frysecontainere der opstilles på Virumgaard. Der etableres affugtningsanlæg i containerne, så det ønskede klima kan opretholdes. Denne nødløsning er udarbejdet i et samarbejde mellem

NMU, Bevaringsafdelingen og Magasinsekretariatet. Direktionen har bevilget de nødvendige økonomiske midler til denne midlertidige nødløsning.

I magasinhaler på Virumgaard, er der udover trægenstande fra KGH, der ikke er konserveret med PEG, magasineret stengenstande fra Oldtiden og Middelalderen der kom fra udendørs magasin.

De stengenstande fra Middelalderen, der i dag er placeret i telt i Ørholm vil blive overført når der er sket en rokering af de tilbageblivende trægenstande og genstande fra containere fra KGH til nyt klimastyret magasin på Virumgaard..

6. Danefæsagsbehandlingen 2000

Genstande fra fortiden, der er fundet i Danmark, og hvortil ingen kan godtgøre sin ret som ejer, er danefæ, såfremt de er forarbejdet af værdifuldt materiale eller har særlig kulturhistorisk værdi. Nationalmuseet modtager danefæ fra hele landet til accessionering, vurdering og udbetaling af godtgørelse til finderens.

Tilgangen af danefæ er en ikke-styrbar faktor. Tidligere var det primært findernes held og opmærksomhed, der var udslagsgivende for, hvor mange stykker danefæ, der indkom årligt. I dag afhænger fundmængden i høj grad af den entusiasme og iver, der udvises af mange amatørarkæologer og metaldetektorbrugere. Aktiviteten har ført til opdagelse og undersøgelse af nye fundpladser, hvoraf adskillige som bopladsområdet vest for Tissø på Sjælland er af stor forskningsmæssig værdi.

6.1 Sagsbehandlingen af Danefæ

Behandlingen af danefæ varetages af tre enheder på Nationalmuseet: Danmarks Oldtid, Danmarks Middelalder og Renæssance samt Den kongelige Mønt- og Medaillesamling. Behandlingsproceduren i de tre enheder varierer i detaljer, men omfatter i grundtræk følgende:

- modtagelse af danefæ fra privatperson eller et lokalmuseum, herunder oprettelse af journalsag/tilføjelse til eksisterende journalsag;
- accessionering af danefæ, herunder tildeling af inventarnummer;
- vurdering af danefæ og accept af vurderingen hos Rigsantikvaren;
- anvisning af danefædusør og udarbejdelse af svarbrev med beskrivelse af genstandene til finderens;
- returnering af de genstande, der ikke indgår som danefæ, til lokalmuseet.

Sagsbehandlingstiden er defineret som perioden mellem modtagelsen af danefæ på Nationalmuseet (den behandlende enhed) og afsendelsen af svarbrev herfra til finderens (inkl. anvisning af dusør). Når dette er gennemført, indgår danefæfundene i Nationalmuseets samlinger, og de indføres (med detaljeret beskrivelse og klassifikation), fotograferes, uddeponeres/udlånes m.v. (på Mønt- og Medaillesamlingen sker indføringen dog som led i accessioneringen af mønterne).

6.2 Status og aktiviteter i 2000

	Danmarks Oldtid	Middelalder /Renæssance	Mønt- og Medaille-samlingen	I alt 2000	1999	1998	1997	1996	1995
Behandlede danefæsager	114	61	135	310	505	308	404	241	367
Antal danefægenstande	533	201	1530	2264	1954	2507	2650	9868	-
Udestående sager 2000	104	46	70	220	117	106	18	-	-
Udestående sager fra tidligere år	27	2	150 (skøn)	179	93	150	171	100	-
Gnsn. behandlingstid	7,8	6	5	6½ md.	4 md.	4	5½	7	-

Nedenfor følger en kort redegørelse for arbejdet i de enkelte faglige enheder.

Danmarks Oldtid:

I 2000 er nyregistreret i alt 650 genstande, heraf 533 som danefæ. Antallet af behandlede sager (i alt 114 breve afsendt til finderne) svarer i store træk til 1999 (129 sager), dog er antallet af genstande lavere 533 mod 671 i 1999). I alt 131 sager modtaget i 1999 og 2000 mangler endnu behandling, heraf er 90 modtaget i september-december 2000. Disse udestående sager afspejler dels store indleveringer fra Bornholms Museum, dels indleveringer fra Aalborg historiske Museum, samt at den danefæmodtagende og -accessionerende medarbejder i årets løb har været nødt til at prioritere andre arbejdsopgaver.

Den gennemsnitlige behandlingstid var i 2000 på 7,8 måneder, hvilket er en stigning på ca. 2 mdr. i forhold til 1999 (gnsn. 5,5 mdr.). Yderpunkterne i behandlingen er hhv. 22 mdr. for en sag og under 1 md. for 11 sager. 41 sager er behandlet inden for 3 mdr. Forsinkelsen i behandlingen af de resterende sager skyldes hovedsageligt overtagelsen af det arkæologiske ansvar for Vestsjællands amt, mængdemæssigt krævende indleveringer fra Bornholms Museum, samt at en del af ressourcerne har været bundet i uddeponering af genstande. Danmarks Oldtid har i årets løb deponeret 198 genstande til 11 museer.

Danmarks Middelalder og Renæssance:

I 2000 er der nyregistreret i alt 226 genstande, heraf 201 som danefæ (inkl. 53 genstande accessioneret af Danmarks Oldtid). Det samlede antal danefæsager er lavere end for 1999, 107 modtagne indleveringer mod 166 i 1999, men tallet falder inden for intervallet for de foregående år, hvor netop 1999 repræsenterer et højdepunkt. 61 sager foruden 8 udestående sager fra 1999 er behandlet, heraf indeholdt 59 sager genstande, som blev erklæret for danefæ. Den gennemsnitlige behandlingstid i enheden er 6 måneder med hhv. 1 og 11,5 måneder som yderpunkter for sager modtaget i år 2000. Behandlingen af 46 sager (11 modtaget inden for årets sidste 3 måneder) er ikke afsluttet, dog er genstandene i 12 sager vurderet og accessioneret.

Forsinkelsen i sagsbehandlingen i forhold til 1999 skyldes bl.a. overtagelsen af det arkæologiske ansvar for Vestsjællands amt samt et større arbejdspress end forventet for en af områdets to faginspektører på udstillingen Kongernes Jelling i anden halvdel af år 2000. Blandt de udestående sager er desuden tre indleveringer fra lokaliteter i Limfjordsområdet omfattende ca. 15 kilo bronzegenstande, som kræver et detaljeret gennemsyn.

Den kongelige Mønt- og Medaillesamling:

Langt hovedparten af ældre udestående sager er fra 1999; mange af mønterne fra 1999 og 2000 har fået foreløbige bestemmelser, således at en stor del af puklen kan forventes afviklet i 2001. Når den gennemsnitlige behandlingstid for danefæ i 2000 er steget, ligesom antallet af ikke-færdigbehandlede sager fra dette år gør indtryk, skyldes det, at en af inspektørerne efter aftale har koncentreret forskningstiden for år 2001 til de sidste måneder af 2000 og de første måneder af 2001 med henblik på klargøring til seniorforskerbedømmelse.

6.3 Perspektiver for 2001

Tilgangen af danefæ er bl.a. afhængigt af den aktivitet, amatørarkæologer lægger for dagen rundt om i landet, og det er derfor vanskeligt at forudse, hvor stort antallet af indleveringer bliver i 2001. Sagsbehandlingstiden vil sandsynligvis fortsat være tæt knyttet til museets lovpligtige engagement i Vestsjællands amt, herunder at igangsætte recognosceringer i Ringstedområdet vil give flere fund til alle tre enheder. De første indleveringer fra området omfatter antal mønter samt adskillige fine genstande fra oldtiden og middelalderen. Til dette nye materiale kommer desuden fund fra større, igangværende undersøgelser af detektorlokaliteter, bl.a. forventes omkring 400 genstande fra Fyn til danefæbehandling.

7. Udlån og uddeponeringer

Nationalmuseet stiller - som en væsentlig centralmuseumsfunktion - sine samlinger til rådighed for udstillings- og forskningsformål for såvel indenlandske som udenlandske museer og forskere. Dette sker blandt andet ved udlån og uddeponering af genstande.

Ved *udlån* forstås udlevering af en eller flere genstande for en begrænset periode. Sædvanligvis er udlånet for en periode på mindre end 1 år, oftest ca. 3 mdr. i forbindelse med særudstillinger.

Ved *uddeponering* forstås udlevering af en eller flere genstande i en anden institutions varetægt for en længere periode. Deponeringer sker - med sjældne undtagelser - kun til danske, statsanerkendte museer.

- En udlåns- eller uddeponeringsanmodning vil altid blive behandlet individuelt, og sagsbehandlingen foretages af den enkelte enhed på museet, idet der i vurderingen vil blive taget hensyn til: Genstandens tilstand og behov for konservering. Konservering af genstande, hvor dette er påkrævet, bekostes af låner, dog således, at konservering af danske genstande (fundet i regi af et lokalmuseum) vil blive søgt behandlet over Danske Afdelings tjenstlige konserveringskvote. Kan dette ikke lade sig gøre indenfor et acceptabelt tidsrum, vil udlån kun kunne lade sig gøre ved, at låntager bekoster konserveringen.
- Genstandens egnethed for transport.
- Genstandens sikringsmæssige opbevaring på udlånsstedet. Nationalmuseets regler skal altid imødekommes, og om nødvendigt skal låner bekoste besøg af museets sikringsekspert.
- Klima- og belysningsforhold på udlånsstedet.
- Låners anvendelse af genstanden. Nationalmuseet forbeholder sig ret til at rekvirere skriftligt materiale omkring den påtænkte brug af museets genstand(e), og meddele afslag dersom den påtænkte anvendelse strider imod god museal skik og brug.
- Nationalmuseets egen (påtænkte) brug af genstanden, idet denne kan være planlagt anvendt i anden sammenhæng.
- At Nationalmuseets mulighed for opretholdelse af repræsentative samlinger fortsat kan imødekommes.

Under hensyntagen til ovenstående er det museets mål i videst muligt omfang at imødekomme ønsker om udlån og uddeponeringer. Afslag på låne- eller deponeringsønsker sker kun med museumschefens godkendelse.

7.1 Status og aktiviteter i 2000

Der er meget stor forskel på hvor mange genstande en udlåns- eller en uddeponerings sag omfatter og dermed også på den arbejdsindsats, som museet yder i forbindelse med denne aktivitet. Det kan derfor være vanskeligt at sammenligne de enkelte sager indbyrdes samt den samlede mængde af sager fra år til år. I nedenstående skema er anført antallet af udlåns- og uddeponerings sager i 2000 samt tidligere år:

Udlån og uddeponeringer (antal sager)

	Udlån (antal sager)	Uddeponeringer (antal sager)	2000	1999	1998	1997
Indenlandske lånere	72	80	152	275	229	148
Udenlandske lånere	26		26	27	22	39
I alt	98	80	178	302	251	187
<i>Ressourceindsats (årsværk)</i>			<i>2,6</i>	<i>1,8</i>	-	-
<i>Gns. timeforbrug pr. sag</i>			<i>25</i>	<i>10</i>	-	-

7.2 Planer for de kommende år

Direktionen har nedsat et udvalg, der skal fremkomme med forslag til en ensartet ind- og udlånsprocedure på Nationalmuseet.

8. Rapport fra Samlingsrevisionsudvalget

SAMLINGSREVISIONSPROTOKOL

Den 16.12.1999 og den 28.06.2000 er der gennemført samlingsrevision i Danske Afdelings enhed Danmarks Oldtid.

Revisionen foretoges af Nationalmuseets Samlingsrevisionsudvalg, bestående af museumsdirektør Bodil Busk Laursen, Kunstindustrimuseet, økonomidirektør Ebbe Holmboe og bevaringschef Jørgen Nordqvist, begge Nationalmuseet.

Revisionen gennemførtes i overensstemmelse med "Revisionsinstruks for Nationalmuseets Samlingsrevisionsudvalg" af 16.12.1997. Revisionen strakte sig, som nævnt, over to dage, grundet tidsbegrænsning den første dag samt det faktum at den nødvendige frem- og tilbagekørsel mellem Prinsens Palais, Ørholm og Brede er tidrøvende. Der anvendtes i alt 9 timer på revisionen, heri inkluderet kaffe- og frokost pauser. At der gik så lang tid mellem første og anden revisionsdag, skyldes et uheldigt sammentræf af aflysninger på grund af sygdom samt de generelle vanskeligheder med at bringe folk sammen.

På førstedagen blev revisionsudvalget modtaget af overinspektør Poul Otto Nielsen, overassistent Kirsten Lindhard og mag.art Lydia Slumstrup, der redegjorde for registrerings- indførings- og nummereringspraksis gennem samlingens lange historie. Udvalget blev vel orienteret om de områder, hvor registreringssystemer er eller har været specifikke for samlingen, de områder, hvor der er sket eller sker registrering i fælles-Nationalmusealt regi, og de områder hvor der resterer registrering Samlingens alder, der også internationalt er usædvanlig, samt den omstændighed, at det er ud af denne samling Thomsen skabte sin tredeling, giver den naturligvis en sær-status på museet.

Størstedelen af samlingen er EDB-registreret i GENREG med klassifikation og placering, mens kun en udvalgt, mindre del af samlingen er digitalfotograferet. Al accession er siden 1994 registreret på EDB med placeringsoplysninger.

Med hensyn til samlingens lokalisering, har denne hidtil overvejende været i Prinsens Palais, men udflytningen til Ørholm vil betyde forbedrede bevaringsvilkår. Der gjordes i denne sammenhæng fra samlingens side opmærksom på det forhold, at der på revisionstidspunktet stod en del uudpakkede genstande i Ørholm. Desværre har det manglende net i Ørholm afskåret samlingen fra at foretage løbende opdatering af de genstande der er flyttet ud i 1999.

På førstedagen udpegedes 12 genstandsnumre til fremfinding. Af disse fandtes de 10 hurtigt i magasin i Ørholm, og i magasin eller udstilling i Prinsens Palais. Et dragtbæger blev fundet, men på en anden plads end den opgivne. To stridsøkser, hvoraf den ene skulle være skæftet, kunne ikke findes, men det kunne oplyses, at der ud fra genstandsbeskrivelsen snarere er tale om etnografika eller genstande fra historisk tid, som er indført i museets første fælles protokol. I Middelalder- og Renæssancesamlingens kopi af protokollen er der gjort notater der tyder på dette. Det skal for god ordens skyld bemærkes, at det for alle genstande i denne tidligste protokol gælder, at der ikke er angivet afdelingstilhørsforhold.

På revisionens anden dag udtoges der i Ørholm og i Prinsens Palais i alt 20 genstande til registreringspåvisning. I alle tilfælde blev sammenhængen mellem genstande og registreringer dokumenteret, idet det dog i ét tilfælde ikke lod sig gøre at give en éntydig definition af en udpeget genstand blandt de andre, der var registreret under samme nummer. Det referer imidlertid til en gammel registreringspraksis, hvor man i udgravningsfeltet gav hver m² ét nummer, der så omfattede alle genstande indenfor denne m².

Af de således i alt 32 stikprøver der blev udtaget ved denne revision, førte de 31 til en, i forhold til mulighederne, sikker identifikation. Dette må betragtes som særdeles tilfredsstillende.

Som for de tidligere revisioner gælder det også denne, at sålænge der ikke er gennemført fuldstændig elektronisk registrering, herunder også pladsregistrering, af Nationalmuseets samlinger er genstandsfremfinding i betydelig grad afhængig af erfarne medarbejders indgående viden, når det gælder tolkningen af tidligere tiders registrering. At museet råder, og forhåbentlig også fremtidigt vil råde, over sådanne medarbejdere er selvsagt et uvurderligt gode, men revisionsudvalget finder det væsentligt at understrege, at arbejdet med elektronisk registrering af museets genstandssamling bør intensiveres og der bør udarbejdes arbejds- og budgetplaner for dette arbejde, der gør det tydeligt for de enkelte samlinger, hvorledes museets ledelse prioriterer arbejdet.

Brede d. 1. august 2000

Bodil Busk Laursen

Ebbe Holmboe

Jørgen Nordqvist

SAMLINGSREVISIONSPROTOKOL

Den 22.august 2000 er der gennemført samlingsrevision af Udenlandske Afdelings enhed Antiksamlingen.

Revisionen foretoges af Nationalmuseets Samlingsrevisionsudvalg, bestående af museumsdirektør Bodil Busk Laursen, Kunstindustrimuseet, økonomidirektør Ebbe Holmboe og bevaringschef Jørgen Nordqvist, begge Nationalmuseet.

Revisionen gennemførtes i overensstemmelse med "Revisionsinstruks for Nationalmuseets Samlingsrevisionsudvalg" af 16.12.1997. Revisionen gennemførtes i tidsrummet kl 09.30 - 13.30.

Revisionen indledtes med en orientering til revisionsudvalget af museumsinspektør John Lund og cand.mag. Anne Haslund Hansen om registreringspraksis i samlingens halvandet hundrede årige historie. Antiksamlingens protokoller udgør fortsat den basale registrering af genstandsaccessionen. Samlingens genstande er ikke registreret i GENREG, men hovedparten (ca.41.000 numre) er registrerede i en database udenfor GENREG (i ACCES). Accessionen andrager gennemsnitligt 20 genstande pr.år. 80-90% af samlingen er pladsregistreret. Det er nemt at foretage søgninger på og få udskrifter af emnegrupper, herunder også "uddeponerede genstande".

Samlingen som helhed befinder sig i Antiksamlingens lokaler i Prinsens Palais. Undtaget er dog 20 store genstande, som er magasineret i Brede. Samlingens medarbejdere gav udtryk for stor tilfredshed med den lette adgang til samlingen.

Revisionen gennemførtes dels som genstandsfindning på baggrund af revisionsudvalgets udpegede genstandsnumre, dels som fremfindning af registreringsnumre hørende til de genstande revisionsudvalget havde udpeget i udstillinger og magasiner. 24 identifikationer gennemførtes med 12 af hver kategori. Samtlige identifikationer gennemførtes, og der var således tale om en træfprocent på 100. Om end samlingen er overskuelig, såvel numerisk som pladsmæssigt, er det selvsagt særdeles tilfredsstillende, at de ønskede fremfindinger alle gennemførtes fejlfrit. Det skal ydermere anføres, at Antiksamlingens daglige leder, museumsinspektør Bodil Bundgaard Rasmussen var forhindret i at deltage i revisionen.

Som for de tidligere revisioner gælder det også for denne, at det gode revisionsresultat i væsentlig grad er betinget af erfarne medarbejders viden om samlingerne. At sådanne medarbejdere findes, er et afgørende gode, men anfægter ikke det faktum, at samtlige Nationalmuseets samlinger bør være elektronisk registrerede. Det er derfor med stor glæde revisionsudvalget har bemærket Nationalmuseets opprioritering af dette arbejde i den indeværende resultatkontrakt med Kulturministeriet.

Brede d. 5.marts 2001

Bodil Busk Laursen

Ebbe Holmboe

Jørgen Nordqvist

**Del
II**

De enkelte samlinger

9. Oldtidssamlingen

Danmarks Oldtid indsamler og bevarer de materielle levn af menneskets virksomhed i forhistorisk tid, fra de ældste tider indtil ca. 1050 e.Kr. Samlingen er hovedsamling for den forhistoriske arkæologi i Danmark og anvendes af studerende og forskere fra ind- og udland. En mindre komparativ samling rummer navnlig fund fra Europa, der i ældre tid er erhvervet ved bytte o.lign. fra andre museer.

Oldtidssamlingen forøges hovedsageligt ved tilvækst af fundmateriale fra museets egne forskningsgravninger samt ved modtagelse af danefæ. I mindre udstrækning sker tilvæksten gennem køb og bytte samt ved modtagelse af fund fra privatsamlinger. Den aktive indsamlingsvirksomhed er knyttet til de forskningsprojekter, der gennemføres, og hvis resultater tilgår museet både i form af genstande og i form af nyerhvervet viden, dokumenteret og beskrevet i rapporter og beretninger for undersøgelserne.

Den elektroniske registrering af samlingen består af basale oplysninger om genstandenes identifikation, datering, fundsted, placering, klassifikation og materiale. Teknisk tilretning af genstandsdata er påkrævet. Ca. 10.000 genstande, som er registreret i genstandsprotokollerne, afventer endnu edb-registrering.

Samlingen består af genstande af sten, keramik, metaller, tekstil, træ, ben og tak, skind, rav, m.m. De største konserveringsmæssige problemer ligger inden for materialegrupperne jern, bronze og rav, hvortil kommer træ, bl.a. det tidligere alunkonserverede træ, der fortsat har behov for genkonservering. Herefter følger ben og tak i forskellig bevaringstilstand.

Ca 1/4 af samlingens genstande befinder sig i magasiner i Prinsens Palais under trange pladmæssige og klimamæssigt ringe forhold. Den øvrige del af samlingen er magasineret under nye og gode magasinforhold i Ørholm og Brede.

Aktiviteter i 2000:

Indsamling

Ældre stenalder: Undersøgelsen af landets ældste bosættelse i sen-glacialtiden blev genoptaget i 2000. Ved kombinerede arkæologiske og naturvidenskabelige undersøgelser blev der på bunden af et dødishul ved Slotseng i Sønderjylland skabt kontakt med den herhjemme ældst påviste rensdyrjægerkultur, Hamburgkulturen, ved fund af bearbejdede rensdyrtakker og flintredskaber. - Markrekognosceringer har resulteret i et stort antal redskaber fra den sen-glaciale Ahrensburgkultur opsamlet ved Ellebjerg, Lolland, hvor omridset tegner sig af den hidtil største danske bopladsforekomst fra denne kultur.

Yngre stenalder: Udgravningerne ved Tissø resulterede dette år i fundet af en boplads fra tragtbægerkulturen i mellemneolitikum, MN AIII og AV, beliggende på skrånende terræn nord for Halleby Å. Desuden fremkom resterne af en sjælden gravtype fra enkeltgravskulturen, en stærkt skadet stenkiste, som imidlertid indeholdt velbevarede flintøkser og lerkar.

Jernalder og Vikingetid: I Hoby på Lolland har enheden deltaget i prøvegravninger på et stort bopladsområde fra ældre jernalder beliggende nær findestedet fra Danmarks rigeste jernaldergrav, Hoby-graven, i samarbejde med Lolland-Falsters Stiftsmuseum. - På Stærkærvej i Gudme på Fyn blev der i de første måneder af året fortsat undersøgt bosættelser fra yngre romersk og germansk jernalder samt middelalder (Gudme III) som afslutning på en større nøddudgravningskampagne indledt i 1999. To brønde blev udgravet, hvorved der bl.a. blev fundet dele af træskåle og en træstige. Udgravningen blev foretaget i samarbejde med

Svendborg & Omegns Museum. - Ved de fortsatte udgravninger af bopladsen ved Kalmargården på vestsiden af Tissø i Vestsjælland blev der afdækket hustomter og grubehuse fra yngre jernalder og vikingetid. Ved udgravningen, der foregik i samarbejde med Kalundborg & Omegns Museum, fremkom desuden et skattefund med sølvringe fra vikingetiden.

Registrering

Accession

Danefæ: I 2000 er der behandlet (anvist) 114 sager vedr. danefæ fra 95 gamle og nye lokaliteter, omfattende 533 genstande (inkl. enkelte genstande behandlet i Middelaldersamlingen). Den gennemsnitlige ekspeditionstid for danefæ var 7,8 mdr. Godt 36% af sagerne er dog behandlet indenfor 3 måneder fra modtagelsen, 9,8% er behandlet inden for 1 måned. Årsagerne til den længere behandlingstid skal søges i: 1) Samlet modtagelse af store mængder danefæ fra enkelte museer (Bornholms Museum, Aalborg Historiske Museum), 2) manglende oplysninger om det modtagne og 3) at fund henligger til studium og bestemmelse hos inspektørerne.

Ved udgangen af 2000 refterer danefæbehandling af 27 sager (Aalborg Historiske Museum) fra 1999 og 104 sager fra 2000 (heraf 90 modtaget sept.-dec., hovedsagelig fra Bornholms Museum). Sager med lange behandlingstider hidrører fra de store indsendelser fra Bornholm og Nordjylland.

I 2000 er i alt 650 oldsager accessioneret, dvs. tildelt inventar/ eller sænrnr., heraf 533 stk. danefæ. Materialet omfatter fortrinsvist fund af enkeltgenstande. De accessionerede genstandsfund er fordelt på 51 stenalderfund (A 52785 – 52835, heraf 6 stk danefæ), 18 bronzealderfund (B 17849 – 17866, heraf 17 stk danefæ) og 187 jernalderfund (C 34668 – 34854, heraf 187 stk. danefæ). Hertil kommer 244 særnummererede genstande, hovedsageligt fra jernalder, heraf 173 stk. danefæ. Endelig er 150 fund accessioneret som eksklusivt danefæ (Dnf 1-150/00).

Den afsluttende faglige registrering, den såkaldte indføring af accessionerede fund, påhviler enhedens faginspektører. I 2000 blev der i begrænset omfang arbejdet med indføring af ældre fund, især fra ældre stenalder (v. Lydia Slumstrup). Herudover har Morten Axboe og Anne C. Sørensen deltaget i indføringsarbejdet vedr. nyt danefæ.

Bevaring

Indsatsen vedr. gennemgang og genkonservering af Oldtidssamlingen, der blev besluttet af Samlingsudvalget i 1997 og iværksat af Bevaringsafdelingen, har i 2000 drejet sig om bronzer fra ældre bronzealders gravfund.

Bevaringsaktiviteterne i samlingen retter sig herudover i vid udstrækning mod accessioner.

Der er hvert år berammet 1 årsværk (1380 timer) til konservering af indkommet danefæ.

I 2000 har der desuden været anvendt timer til pakning, transport og opsætning/nedtagning af Bronzealder-udstillingen "Guder og Helte", der i forsommeren kom retur fra Athen, og til gennemgang, pakning, transport, opstilling og nedtagning af udstillingen "Vikings, The North Atlantic Saga" i Washington og New York.

Egekistegravene i udstillingen samt montrene med Dejbjergvognen og Hjortspringbåden er blevet rengjort af konservatorer fra tekstil- og trækonservingsværkstederne, en konservator fra metalkonserveringen har bistået ved rengøring af diverse montere i udstillingen

Magasinering

I takt med nyindføring af fundmateriale er tilvæksten blevet magasineret, for de nedpakkede magasingrupperes vedkommende er der sket en midlertidig magasinering af nyindførte fund. Til og fra magasinet er der desuden bragt materiale i forbindelse med studiebesøg, udlån og deponering, konservering og udstilling.

Som led i den fortsatte udflytning af Oldtidens magasiner til Ørholm er fundene fra jernaldermagasinerne i rum K-G 13 opstillet i bygning H, ligesom fund fra yngre germansk jernalder og vikingetid er flyttet fra Tegnekælderen til bygning H i Ørholm.

Jættestuer og Enkeltgrave fra Den lange Stenaldergang (rum S-J 08 og S-J 10) er flyttet til Ørholm, hvor de er under opstilling.

Ravmagasinet er flyttet fra sikringskælderen i PP til bygning H, så ravet fremover vil stå i det samme rum som de grave, det er taget ud fra, men stadig adskilt, så det er nemt løbende at kontrollere ravets bevaringstilstand.

Fund fra Jernalderens bopladser, der har stået nedpakket siden midten af 90'erne er under udpakning i bygning H, underetagen, ligesom overfladeopsamlingerne fra stenalderen er opsat i bygning H's underetage efter at have stået nedpakkede.

Samlingen af store sten (helleristningssten, kværnsten) blev i 2000 rensat og flyttet fra det åbne magasin i Ørholm til nyopført magasinbygning på Virumgårds jord i Sorgenfri.

Udlån og deponeringer 2000

Deponeringer. På baggrund af den meget åbne praksis m.h.t. udlån og deponeringer i de forudgående år har museet gradvist ophørt med at bevilge længerevarende uddeponeringer. Kun i forbindelse med danefæ-genstande bevilges uddeponeringer. I dag betegnes alt som tidsbegrænsede udlån, og de bevilges for maksimalt 5 år til statsanerkendte museer.

Hovedparten af de lånende museer er endvidere aktivt udgravende institutioner, og fra Nationalmuseets side forudsættes det, at nye fund så vidt muligt efterhånden erstatter fund udlånt fra Nationalmuseets samlinger. Den øvre tidsgrænse for udlån på 5 år er fastsat for at påvirke lokalmuseerne til en løbende ajourføring af deres permanente udstillinger. I 2000 er 198 stk. danefæ uddeponeret i forbindelse med 45 uddeponeringssager (se nedenstående oversigt).

Udlån. Oldtidssamlingen har i 2000 udlånt genstande til 28 museer og institutioner, heraf 20 indenlandske og 8 udenlandske. I alt 857 genstande er indgået i 31 udlånsager, heraf 362 genstande til indlandske museer og institutioner og 495 genstande til udlandske museer.

Hovedparten af udlånene har været til særudstillinger, mens en mindre del har været udlån til studier og tegning i forbindelse med videnskabelig bearbejdning og publicering.

Blandt de store sager i 2000 var særudstillingen "Guder og Helte i Bronzealderen", der indtil 9/1 blev vist i Athen. Udstillingen, der var sponsoreret af Europarådet, omfattede 237 fund/genstande fra 79 museer spredt over Europa. Danmarks Oldtid bidrog med 110 genstande, hvoraf flere tilhørte museets hovedstykker fra Bronzealderen, heriblandt Solvognen.

Det internationale samarbejde omfattede også udlån til andre større særudstillinger i Europa og USA: Udstillingen om Thorsbjerg-fundet i Slesvig (305 genstande), vandreudstillingen "Kings of the North Sea AD 250 to 850" (33 genstande), udstillingen "Opferplatz und Heiligtum" i Frankfurt am Main (29 genstande) og vandreudstillingen "Viking – The North Atlantic Saga" i Washington m.fl., organiseret af Nordisk Ministerråd, (8 genstande).

Blandt de indenlandske udlån skal nævnes det meget store udlån af fund fra Tissø-udgravningerne til den nye, permanente oldtidsudstilling i Kalundborg & Omegns Museum

(125 genstande), udlån til den nye, permanente udstilling i Vesthimmerlands Museum (26 genstande), udlån til særudstillingen "Fynske Fund Fortæller" i Odense (24 genstande) og endelig udlånet til "Kongernes Jelling" (20 genstande), heriblandt Jelling-bægeret. Også til *interne udstillinger* i Nationalmuseet er der blevet udlånt genstande fra Oldtidssamlingen. Således var der til Børnenes Museum udlånt 5 genstande til en særudstilling om Kunstammeret indtil 31/5 2000, og et udlån af flintgenstande til børnenes skolestue omfattede 15 genstande (S-O-24/00). Til særudstillingen "Ånden i Naturen" fra 25/8 til 21/1 2001 i Egmonthallen blev der udlånt 26 genstande fra C.J. Thomsens første samling til illustration af treperiodesystemet (S-O-3/00). Endelig bidrog Oldtiden året igennem med i alt 13 genstande til forhalsudstillingen "Mangfoldighedens Danmark" (S-O-1/00).

Planer for de kommende år

Indsamling

De kommende års magasin- og udstillingsarbejde vil optage en stor del af enhedens ressourcer. Aktiv indsamlingsvirksomhed vil derfor finde sted i begrænset omfang og være knyttet til de udgravningsprojekter, der er planlagt. Det drejer sig om fortsatte udgravninger af lag fra seneglacialtiden i Slotseng, den yngre stenalders boplads ved Sigersted (tidlig- og mellemneolitikum) og Tissø (germansk jernalder og vikingetid). Enheden har siden 1/6 2000 sammen med Danmarks Middelalder og Renæssance varetaget antikvariske opgaver i den sydlige del af Vestsjællands Amt, hvilket omfatter udgravninger på arealer, hvor arkæologiske forekomster berøres af anlægsarbejder o.lign. Disse opgaver lader sig ikke på forhånd planlægge, og det vil heller ikke kunne beregnes, hvor stort et fundmateriale, der vil indkomme fra disse udgravninger.

Registrering

Registrering af tilvæksten foregår løbende, og der skal 2001-2003 sættes ind på registrering af ældre, uindførte fund m.h.p. fjernelse af det gennem årene oparbejdede efterslæb. Inden udgangen af 2003 skal enhedens genstande endvidere være pladsregistreret. Bestræbelserne går også i retning af tilgængeliggørelse af genstandsregistreringen. Det bør bl.a. ske ved at koble genstandsoplysninger sammen med DKC's database. I handlingsplanen for de kommende år agter man desuden af udarbejde genstandskataloger, der både analogt og digitalt kan fungere som grundlag for typebestemmelse og datering.

Bevaring

Det forventes, at den systematiske konservering af behandlingskrævende genstande i magasinerne fortsætter i de kommende år i et omfang svarende til 1/2-1 årsværk af kvoten til tjenstlig konservering. Efter gennemgangen af vikingetidsmagasinet (påbegyndt i 1998 og afsluttet i 1999) har indsatsen i 2000 været koncentreret om bronzealdersamlingen og ravsamlingen. I 2001 vil ravsamlingen blive underkastet bevarende konservering i forbindelse med et særligt ravprojekt på Bevaringsafdelingen.

Arbejde med udflytningen af Oldtidssamlingens magasiner fra Prinsens Palais til Ørholm vil blive fortsat i 2001-2002 men i reduceret omfang i forhold til tidligere, da der inden for samme periode kræves en forøget indsats for indføring og genstandsregistrering.

Magasinflytningerne vil i 2001-2002 kræve en konserveringsindsats på 1 1/2- 2 årsværk pr. år til nedpakning og genopsætning på magasinerne. Konservering af Danefæ og andre accessioner fortsætter på samme niveau som i 2000.

Magasinering

For 2001 planlægges fortsat udflytning af Oldtidens magasiner til Ørholm, efter sommerferien reduceret til ét pakkehold 3 dage om ugen. Samlingen af fund fra ældre og yngre stenalder vil blive flyttet fra kælderen i Palæet (K-J 15-18) til Ørholm, bygning H.

Det er enhedens ønske, at der snarest muligt sker flytning af Textilmagasinet fra bronzealderboksen i Prinsens Palæ, stueetagen, til klimastyret magasin i Brede.

10. Middelalder- og Renæssancesamlingen

Middelalder- og Renæssancesamlingen er Danmarks hovedsamling for perioden fra ca. 1050 til 1660 – eller med andre ord fra vikingetidens slutfase til Enevældens indførelse – og er tillige landets væsentligste samling af kunst og kunsthåndværk fra Danmarks middelalder. Arbejdsindsatsen i tilknytning til samlingen strækker sig imidlertid langt ud over den angivne ramme og er stærkt præget af medvirken i det antikvariske arbejde i Danmark. Runologien dækker dele af jernalderen samt vikingetiden, og det kirkeantikvariske arbejde vedrører landets kirkebygninger helt frem til i dag. Hertil kommer udgivelsen af værket Danmarks Kirker, der i realiteten fremstår som nationalt hovedkatalog over den del af kulturarven, der består af kirkebygningerne, deres inventar og gravminder. I samklang hermed varetages registrering af bevaringsværdige gravminder på landets offentligt drevne kirkegårde. Den tidsmæssige spændvidde gør sig gældende i Antikvarisk-Topografisk Arkiv, som er landets hovedarkiv på sit felt, og som foruden det stedse voksende arkæologisk-topografiske stof også rummer en væsentlig bestand af planer og tegninger fra 1700- og 1800-årene. Endelig rummer samlingen Nordbofund fra Grønland, som er af enestående art.

Samlingen forøges årligt ved tilgange af Danefæ samt fund fra egne arkæologiske undersøgelser, f.eks. gennem udgravninger i landets kirker, som Danmarks Middelalder og Renæssance er ene om at foretage og fra juli 2000 også fra nødudgravninger i den sydlige del af Vestsjællands amt, hvor Nationalmuseet måtte overtage det arkæologiske ansvar. Gaver og køb spiller kun en ringe rolle. Samlingens genstande er elektronisk registreret med oplysninger om genstandenes identifikation, accession, fundsted, beskrivelse, klassifikation og placering. Registreringen er ikke udført i samme detaljeringsgrad for hele samlingens vedkommende, og der er stadig en hel del af det elektronisk registrerede materiale, der ikke er lagt over i museets elektroniske genstandsdatabase (GENREG), og som dermed er vanskeligt søgbart. Der er behov for en grundig korrektur på dataindholdet - ikke mindst af pladsdatabasen, idet flere magasiner er blevet flyttet, efter at pladsregistreringen fandt sted, og for en dels vedkommende er opmagasineret under midlertidige forhold. Der er stadig ca. 10.000 uregistrerede genstande. Det drejer sig næsten udelukkende om arkæologiske fund, og i de kommende år vil enheden lægge betydelig vægt på at få dette efterslæb bragt ned via fundgennemgang og registrering med henblik på tilgængeliggørelse.

I samlingen indgår såvel genstande af organiske som uorganiske materialer samt genstande, der er sammensat af de to typer materialer. Tillige er der ofte tale om kunstgenstande, som er fremstillet gennem forfinede og komplicerede teknikker og under anvendelse af udvalgte materialer, der kræver særlige vedligeholdelses- og bevaringshensyn. Samlingen har behov for øget indsats på disse områder – både hvad angår bemalede trægenstande og metalsager. Iagttagne korrosionsskader understreger dette. Et særligt problem er den hensigtsmæssige opbevaring og vedligeholdelse af Antikvarisk-Topografisk Arkiv, hvor et påtrængende pladsproblem kræver udvidelser, og hvor selve opbevaringsmåden for fotos, negativer og papir bør forbedres.

Ses der bort fra de udstillede genstande samt en mindre del, som fortsat er magasineret i Prinsens Palais i forbindelse med udstillingen og i kælderen, befinder de fleste af samlingens genstande sig på magasin i Ørholm og Brede. Det sidste sted er der til dels tale om de genstande fra det topografiske magasin, som blev flyttet ud fra kælderen under Prinsens Palais i 1999, og som nu er midlertidigt magasinerede i Brede. Genopstillingen er næsten helt

afsluttet og sikrer tilgængeligheden til genstandene under tilfredsstillende forhold. Derimod er de genstande, som indtil 1996 var på magasin i Esum Kloster, fortsat hensat i et telt og i fire containere i Ørholm. De bevaringsmæssige forhold er langt fra ideelle, ligesom adgangen til genstandene i containerne er vanskelig.

Aktiviteter i 2000

Indsamling:

Tilgangen af genstande i 2000 omfatter hovedsageligt danefæ (201 registrerede genstande, inkl. 53 genstande accessioneret af Danmarks Oldtid) samt fund optaget i forbindelse med en større udgravning i Sorø (i alt 471 genstande, som endnu ikke er elektronisk registreret) samt fund optaget i forbindelse med årets kirkeundersøgelser.

Af danefæ kan fremhæves forskellige former for seletøjsbeslag af bronze fra det nordjyske område, herunder to velbevarede dyrehoveder i Ringerike stil, der menes at have været monteret på stighbøjler, samt et kraftigt knækket stigrembeslag, også ornamenteret i Ringerike stil og som de to dyrehoveder fundet ved Nørholm syd for Limfjorden. Til samme genstandsgruppe hører et stigrembeslag indleveret fra Gilleleje Museums område. Motivet på beslaget forestiller et firbenet, løvelignende dyr, der rækker op mod en dråbe eller bær ved toppen af beslaget, en type, der er særdeles almindelig i England.

Seletøjsbeslagene hører hjemme i 1000-/1100-årene. Det samme gælder et støbt krucifiks fundet ved Ringsted med relieffremstilling af den korsfæstede Kristus på begge sider. Krucifikset er det første eksempel på denne type i Danmark, men er i øvrigt kendt fra Østersøområdet. Det udbredelsesmæssige tyngdepunkt ligger i det nordlige Rusland.

Et skjoldformet ringspænde af forgyldt sølv dateret til 1200-årene er fundet ved Hallenslevlund, syd for Tissø, få kilometer fra Sæbygård. Smykket er næsten identisk med et par spænder indleveret i 1999 som en del af Bjæverskovskatten, en møntskat fordelt i flere punge og nedlagt i en bronzegryde. Der er middelalderlige murrester ved Hallenslevlund, og Kalundborg og Omegns Museum foretager undersøgelser på stedet. På samme lokalitet er også fundet et knækket segl med et motiv af tre bjælker, som er typisk for Hvidefamilien.

Registrering:

Enhedens uregistrerede genstande er blevet gennemgået, og genstande uden proveniens fra ældre fundkomplekser er kasseret. De øvrige fund er sorteret og samlet med henblik på registrering.

I løbet af 2000 er 226 genstande accessioneret i museets elektroniske genstandsdatabase (GENREG), heraf er 201 genstande danefæ, som er indgået til museet i løbet af 1999/2000. Udover løsfund, omfatter de øvrige registrerede genstande middelalderlige fliser samt enkelte genstande fra Grønland. Tilgangen og registreringen er mindre end de foregående år, men hertil skal bemærkes, at to af enhedens medarbejdere har været involveret i hhv. etableringen af udstillingen Kongernes Jelling og varetagelsen af det arkæologiske ansvar for Vestsjællands Amt, hvilket bl.a. har medført en forsinkelse i behandlingen af danefæ. En registrering af enhedens efterslæb af uregistrerede genstande indkommet før 1997, som ved udgangen af 1999 blev anslået til ca. 14.000, er påbegyndt, men indsatsen har især været rettet mod ordning af disse fund på magasin med henblik på at lette den senere registrering, og en større indsats på dette område er planlagt til år 2001.

Bevaring:

I 2000 er en række genstande efterset i forbindelse med udlån til andre museer. Montrer i den permanente udstilling er rengjort i samarbejde med Bevaringsafdelingen. Til konservering af Middelaldersamlingens accessioner, herunder danefæsager, er der anvendt ca. 1/3 konserveringsårsværk. Tilvæksten i antallet af danefægenstande har medført, at en del af de indleverede fund fra 2000 endnu er under konservering.

Magasinering

Middelalderens topografiske magasin med materiale fra udgravninger af verdslige objekter er udflyttet fra kælderen i Prinsens Palæ til en midlertidig placering i kontorarealet i bygning 9 i Brede. Hertil kommer midlertidigt magasin i telt i Ørholm og Virumgaard og i containere i Ørholm. Selv om det ved alle flytninger har været tilstræbt at opretholde en pladsregistrering, må det erkendes, at de mange flytninger har medført væsentlige unøjagtigheder i placeringsdatabasen.

Udlån og uddeponeringer:

Der er fra samlingen i årets løb uddeponeret 175 genstande, fordelt på 30 sager. Der har i 2000 været 25 udlånssager (imod 67 i middelalderåret 1999 og 35 sager i 1998) omfattende i alt 237 genstande. Heraf er 8 lånesager til udlandet, omfattende 48 genstande.

Planer for de kommende år:

Indsamling:

Inksamlingen vil fortsætte efter de nuværende retningslinier, hvor den årlige tilgang er begrænset. En mere målrettet indsamling gennem selvvalgte forskningsgravninger vil være målet på længere sigt i takt med den styrkede bemanning på det arkæologiske område. Det kan endvidere tænkes, at øget udgravningsaktivitet på kirkeområdet vil sætte sine spor. Dette kan tillige blive tilfældet i forbindelse med museets planer om øget medvirken på det bygningsantikvariske område. Indsats på disse områder vil ikke mindst berøre inksamlingen og opbevaringen af arkiv- og dokumentationsmateriale. Endelig kan museets engagement i Vestsjællands amt medføre et stigende antal udgravningssager med tilgang af fund.

Registrering:

Registrering af indkomne genstande foregår løbende, og der planlægges en særlig indsats i de kommende år for at få registreret ældre, uindførte genstande, især i form af arkæologiske fund. En omlægning af alle elektronisk registrerede data til museets genstandsdatabase skal fuldføres. En opgørelse fra januar 2000 viste, at der endnu var ca. 20.600 genstandsnumre i "den udvidede genstandsdatabase", som endnu ikke fandtes i den tilgængelige GENREG-base. Ved udgangen af året er dette fortsat gældende. En anden stor opgave er korrektur/revision af enhedens pladsbase, således at de nye genstandsplaceringer efter de seneste års omfattende flytninger m.v. af magasiner bliver registreret. Overordnet set skal registreringen i stigende omfang forankres hos enhedens inspektører, fremfor alt dem, der særligt har ansvar for samlingen. Enheden indgår i Danske Afdelings koordinerede indsats på registreringsområdet.

Bevaring:

Der planlægges i forbindelse med omflytning af enhedens kontorer (afsluttet primo 2001) en videreførelse af Bevaringsafdelingens tilsyn med enhedens arkiver i form af udarbejdelse af en handlingsplan for disses sikring og tilgængeliggørelse under betryggende forhold.

Konserveringsopgaver i forbindelse med overførslen af genstande til Grønland vil blive afsluttet, og tilsvarende opgaver skal løses i forbindelse med den påbegyndte overførsel af færøske museumsgenstande til Færøerne.

En påbegyndt, løbende rengøring af udstillingens monter vil blive videreført, og desuden videreføres helt nødvendige konserveringsopgaver over for korroderede blygenstande i udstillingen. På områder som disse ville der dog kunne anvendes en del flere ressourcer.

Som led i Nationalmuseets overførsel af genstande til Færøerne, klargøres de genstande, der skal overføres. Der er udover de nævnte arbejder kun afsat en begrænset kvote til konservering af samlingen. Dette indebærer, at det fortsatte arbejde på konservering af Fåborgtavlen udskydes indtil videre.

Magasinering:

Den midlertidige opstilling af det topografiske magasin, der blev flyttet ud fra kælderen under Prinsens Palais i 1999, er afsluttet. I den forbindelse vil der i takt med registreringen af de arkæologiske fund, som gennemgås i den kommende periode, vise sig et øget behov for magasinplads. Endelig må de midlertidige anbringelser af genstande fra samlingen i telt og containere i Ørholm ændres til mere betryggende forhold, svarende til dem, som kendetegner den permanent magasinerede del af samlingen i Ørholm. Samarbejdet herom med Magasinsekretariatet fortsættes, herunder anvendelsen af studierum i Brede og Ørholm.

11. Nyere Tids Samling

Nyere Tids Samling omfatter dansk/nordisk kulturhistorie fra 1660 til nutiden, hvor indsamlingen særligt koncentrerer sig om kerneområderne offentligt liv, produktions- og arbejdsliv, bygnings- og boligkultur og familieliv, dragt- og kropskultur samt fritidsliv. Der indsamles desuden genstande med særligt henblik på aktuelle udstillingsplaner herunder etableringen af en ny, permanent kulturhistorisk oversigtsudstilling i år 2001. Her sættes især på indsamling vedrørende nyeste tid f.eks. indenfor områderne boligkultur, indvandrere, fredsbevægelser, sport og turisme.

En række definerede kerneområder samt udstillingsvirksomheden er udgangspunktet for museets indsamling på nyere tids område. Det materiale, der indsamles på NTS, er i høj grad orienteret mod enkeltpersoners levede liv, hvorfor det har en udpræget kvalitativ karakter. Herved adskiller det sig fra - og kompletterer - det statistiske materiale af mere kvantitativ karakter, som enten produceres af samfundsforskningen eller lagres i de offentlige arkiver.

Den største udfordring i denne forbindelse er den mobile tidsgrænse. Denne stadige forskydning af den øvre tidsgrænse betyder, at man i princippet aldrig vil kunne standse indsamlingen, men altid må være ajour med udviklingen helt op til nutiden.

Tidligere forstod man ved nyere tid primært perioden frem til o. 1900, eller tiden før fabriksproduktion og massekultur gjorde alt "ensartet" og kulturhistorisk "værdiløst". Den opfattelse er dog for længst forladt, men den har bevirket, at der er ret store huller i samlingerne fra det 20. århundrede, huller som vil blive meget vanskelige at dække for visse perioders og fænomeners vedkommende. Derfor rettes indsamlingen i de kommende år primært mod industrisamfundets kulturarv i bred forstand.

Hvor formålet oprindeligt var at indsamle den unikke og spektakulære "søndagskultur", blev målet senere at skabe en så repræsentativ og landsdækkende samling som mulig. I dag er det største metodiske problem afgrænsning eller den rette udvælgelse: museet skal ikke have det hele, men det "rigtige". Undersøgelse og dokumentation er derfor en forudsætning for at kunne træffe de rigtige valg og dermed undgå overflødig indsamling. I modsætning til før lægges vægten nu på det, der er karakteristisk for tiden, d.v.s. enten det almindelige og typiske eller det stil- og modeprægede og mindre på det unikke og specielle. Det vigtigste er, at de ting, der indsamles, afspejler væsentlige fænomener i tiden.

Et nyt aspekt er f.eks., at genstandene tillægges forskellige betydninger. De kan være dele af en naturlig helhed, bruges faktisk eller symbolsk. Symboladede genstande og spektakulære genstande vil især få betydning i udstillingssammenhæng.

Samtlige indkomne genstande er journaliserede. Af de indførte genstande fra årgangene 1996 ff. er samtlige oplysninger registreret direkte i museets elektroniske genstandsdatabase (GENREG).

Årgangene 1890-1995 er registreret i det manuelle system, og kun **basisoplysninger**, dvs. genstandsbetegnelse, genstandsnummer, hjemsted og registrantgruppe er konsekvent registreret i museets elektroniske genstandsdatabase (GENREG). Til ca. en trediedel af disse genstande er der tillige registreret oplysninger om giver. Ca. en tiendedel af genstandene er

registreringsfotograferet, og billederne efterfølgende lagt ind i museets elektroniske genstandsdatabase (GENREG).

Af samtlige genstande er halvdelen pladsregistreret i det nu forældede edb-pladsregistreringssystem "SUPERMAX". Samlingen af tekstiler (ca. 65.000) er registreret i et manuelt pladsregistreringssystem.

Samlingen rummer alle materialegrupper. Der er bevaringsmæssige problemer indenfor flere af disse grupper, f.eks. møbler med intarsia, moderne materialer som plast og gummi samt tekstiler.

Samlingens genstande er placeret i magasiner i Brede og Ørholm samt i tidsbegrænset (lejet) magasin. I Brede, bygningerne 8 og 9, har to af magasinerne nyt klimastyringsanlæg, mens de øvrige har basisklima. I tekstilmagasinet i bygning 8, 2. sal giver det nu forældede klimaanlæg stigende problemer med møl og andre former for utøj. Genstandene er let tilgængelige i disse magasiner. Derimod er der andre magasiner, som ikke er tidssvarende, hvilket betyder, at klimaet er problematisk og at genstandene er utilgængelige. Det gælder f.eks. størsteparten af Nyere Tids Samlings møbelsamling, som siden 1995 kun vanskeligt har kunnet benyttes til forskning og formidling. I Ørholm findes der ligesom i Brede både nyrenoverede og utidssvarende magasiner.

Aktiviteter i 2000:

Indsamling:

Grundet forberedelse af den ny oversigtsudstilling Danmarkshistorier samt etablering af et sekretariat for tilbageføring af genstande fra Færøerne, har enheden ført en meget restriktiv indsamlingspolitik, som forventes fortsat ind i år 2001. Indsamlingen har især omfattet genstande med relevans for kerneområderne og udstillingsvirksomheden, I samarbejde med Arbejdermuseet indsamledes flere effekter fra det lukkede Daells Varehus. Effekterne omfatter bl.a. et udstillingshjørne med dametøj, en sektion med sko samt et 'baby'-hjørne. En del af disse genstande vil indgå i Danmarkshistorier. Som gave er modtaget et komplet interiør fra 1970erne med sofa og tilhørende lænestole samt bord og ryatæppe. En anden større gave omfatter skilderier bl.a. af en soldat fra 1864 samt den uniformsjakke, som findes afbildet på maleriet. .

I forbindelse med 'Mangfoldighedens Danmark' modtog museet en række effekter. Heraf kan nævnes: genstande med tilknytning til brødrene Olsens sejr i det europæiske Melodi-Grand Prix i Stockholm (identitetskort og T-shirts), genstande fra Organisationen til Oplysning om Atomkraft bl.a. badges med organisationens logo på en lang række forskellige sprog samt 'den utænkelige bule', - en stump af skibet Sigyn (et atomaffaldstransportskib) som på sin jomfrurejse stødte på grund ud for Sveriges kyst. Svenske værftsarbejdere omdannede en del af skroget til en skulptur og forærede den til OOA. Endvidere har museet modtaget Ole 'Fessor' Lindgreens ventilbasun, en kontorclips samt det Slesvig-Holstenske våbenskjold.

På auktion er erhvervet en række skilderier bl.a. e maleri af Carlo Dalgas fra 1848, En skoledreng vogter får, et maleri af Wenzel Thornøe fra ca. 1860: Den lille dreng skal i bad, et stik med motiv fra Slaget på Rheden samt to farvelagte litografier, det ene med motiv fra Frederik 6.'s ligfærd, det andet med et sølvbryllup hos en bondefamilie som motiv. Begge fra

midten af 1800-tallet. Desuden en mappe med Pufendorfs stik, der bl.a. skildrer scener fra svenskekrigene. Endelig er der indkøbt 5 reklame-emaljeskilte.

Købene er støttet af Fonden til fordel for Danske Afdelings Samlinger efter 1660 samt af Robert og Erna Niensens fond.

I alt er indkommet ca. 2.500 nye genstande.

Registrering:

I årets løb er der foretaget elektronisk registrering af 2.158 nye genstandsnumre i samlingen, hvoraf 544 er digitalfotograferet.

Af de indkomne genstande er ca. 500 registreret. Det samlede efterslæb er vokset til ca. 25.000.

Bevaring:

Den største indsats er gået til konservering af genstande til udstillingen Danmarkshistorier. Herudover er der bl.a. anvendt timer til undersøgelser og mindre arbejdsopgaver i nogle af museets ejendomme: Brede Hovedbygning, Klunkelejligheden samt Lille Mølle på Christianshavn.

Revision og Magasinering:

I bygning 6 er udpakningen af genstandsgruppen Industri og håndværk fortsat i gang.

Møbelsamlingen i bygning 6 er imidlertid fortsat svært tilgængelig.

Hovedparten af udstillingen "Legetøjets verden" blev nedtaget og pakket. En del genstande blev reserveret for udstillingen "Danmarkshistorier".

I tekstilmagasinet, bygning 8, 2. sal er dele af genstandsgrupperne teater- og gøglerdragt samt barnedragt - ca. 250 genstande - blevet revideret og nymagasineret.

Nyindførte tekstiler er magasineret.

Udlån og uddeponeringer:

Grundet store arbejdsopgaver i forbindelse med etablering af udstillinger og flytning af magasiner har museet set sig nødsaget til for en periode frem til år 2001 at nedtone antallet af udlån og uddeponeringer. Dette er blevet meddelt landets museer.

Til danske museer har der i alt været udlånt 154 genstande fordelt på 23 lånesager, heraf 6 afslag. Til udenlandske museer har der i alt været udlånt 2 genstande fordelt på 6 lånesager, heraf 4 afslag.

Deponeringssager

Der har været 11 deponeringssager, der fordeler sig på 3 uddeponeringssager omfattende i alt 30 genstande, 7 sager med returnering af uddeponerede genstande (i alt 37 stk.) samt 1 sag med tilbagelevering til ejeren af genstande inddeponeret i Nationalmuseet (i alt 34 genstande).

a. Uddeponeringer

Hjul- og Karetmagersvendelaugets laugsgenstande er blevet uddeponeret til udstilling på Metalskolen i Jørlunde. Samlingen omfatter 28 genstande, blandt andet laugets velkomst, skafferstokke samt drikkebægre.

b. Returnering af uddeponerede genstande

Returneringerne omfatter dels sager hvor uddeponeringsperioden er udløbet og dels sager hvor genstande er blevet hjemkaldt til brug i den kommende permanente udstilling *Danmarkshistorier*.

c. Tilbagelevering af inddeponerede genstande

Til Københavns Skomagerlaug er tilbageleveret 34 laugsgenstande, der blev inddeponeret i 1981. Lauget ønskede ikke at dække museets omkostninger i forbindelse med lån af genstandene til festlige lejligheder og anmodede derfor om at få genstandene tilbage.

Fremtagninger til udstilling, studiebrug og fotografering

Langt den største del af fremtagningerne omfatter genstande til basisudstillingen 'Danmarkshistorier' og genstande til Færøprojektet.

Fra magasinerne er fremtaget ca. 3.000 genstande.

Til brug for 'Ånden i naturen' blev fremtaget 180 genstande frem og udlånt 115. Til 'Mangfoldighedens Danmark' blev fremtaget enkelte genstande.

Til studiebrug og fotografering er fremtaget ca. 525 registrerede genstande samt ca. 125 genstande fra den uregistrerede studiesamling. Seks studiekasser har været udlånt. Der har været adskillige studiebesøg i arkiverne og i magasinerne. Samlingerne af messehagler har været gennemgået af tekstilforsker fra USA.

Planer for de kommende år

Indsamlingspolitikken vil fortsætte efter samme restriktive retningslinjer men vil i de kommende år primært fokusere på industrisamfundets kulturarv.

Der er indsamlet interviews og fotografisk materiale i forbindelse med dokumentationen af Ordrupbanen finansieret af Statens Museumsnævn.

Der indsamles fortsat med henblik på den nye basisudstilling *Danmarkshistorier*.

I 2002 vil samlingens indsamlings- og forskningspolitik blive revideret.

Registrering

Der arbejdes fortsat med teknisk korrektion af ældre registreringsdata til GENREG-standard samt med overførsel af SUPERMAXens pladsregistreringsoplysninger til det nye pladsregistreringssystem.

Nyregistrering vil fortsat foregå i museets elektroniske genstandsdatabase (GENREG), og der bør i samarbejde med DOK arbejdes på også at få de fulde oplysninger til genstandene fra årgang 1890-1995 overført hertil.

Den digitale registreringsfotografering har især omfattet Aalholm-samlingen. Påpladslægning af genstandskort fra 1984-1995 er godt i gang.

Bevaring

Langt den største del af konserveringskvoten for 2000 vil gå til udstillingen om Danmark fra 1660 til i dag, med arbejdstitlen "Danmarkshistorier".

Magasiner

Vedr. "Legetøjets verden" kan udpakning og påpladslægning tidligst påbegyndes i 2002.

Fremtagning af yderligere ca. 2.500 genstande til udstillingen 'Danmarkshistorier'.

Ny pladsregistrering, som først kan finde sted, når det nye pladsregistreringssystem er overført fra Supermax til Genreg.

Igangsættelse af forprojektering vedr. tekstilmagasinet klimastyring (udskudt fra 1998).
Opbevaringsforholdene for møbelsamlingen i bygning 6, Brede har vanskeliggjort
udvælgelsen og fremtagningen af møbler til ”Danmarkshistorier”.

Fotografering af de udstillede dragter i krop og forklædning igangsættes 2001 med midler fra
Manufakturhandlerforeningens fond.

12. Frilandsmuseet

Frilandsmuseet er et bygnings- og landskabsmuseum. Det er grundlagt i 1897 og er et af verdens ældste og største frilandsmuseer. Museets udstilling omfatter ca. 75 tdr. land med over 100 bygninger og godt 400 interiører. Hertil kommer Brede Værk.

På baggrund af samlingen af bygninger og interiører, de skabte kulturlandskaber samt det in situ bevarede fabriksanlæg i Brede er det Frilandsmuseets formål gennem forskning, bevaring og formidling at skabe og udbrede viden om:

- dansk landlig byggeskik og kulturarv
- det landskab der under skiftende former har dannet grundlag for kulturhistorien og menneskets forhold til naturen
- dansk bondekultur, bondesamfundets organisering, dagligt liv og kulturel selvforståelse fra 1600-tallet til idag, herunder de forskellige befolkningsgruppers særpræg
- den tidlige industris bygninger og boliger, kulturlandskab og organisering samt dagligliv.

I forbindelse med opbygningen af den såkaldte “Andelsby”, dækkende perioden 1880-1950, inddrages samme aspekter for den tidlige industrialiserede bondekultur.

Grundet sin egenskab som netop *frilandsmuseum* er der til museet knyttet en række særlige samlings- og bevaringsforhold. I samlingen indgår såvel hele bygningskomplekser som mere traditionelle museumsgenstande i interiørene. De omgivende haver og landskaber har, i sagens natur, ikke status af samlinger, men de behandles efter principielt de samme grundlæggende parametre, og arbejdet hermed registreres som arbejde med samlingerne (forskning, indsamling, registrering, bevaring og formidling). I landskaberne indgår dog også egentlige genstande såsom vejvisersten, broer m.v.

Genstandsamlingen for den ældre periode, dvs. ca. 1600-1880, er stort set dækkende og indsamlingen vil fremover især omfatte supplerende indsamling, der dels er nødvendig for fortsat at kunne udstille under de bevaringsmæssigt vanskelige forhold på museet, dels er nødvendig for den ønskede større vægt på kulturlandskabet. Dette sidste gælder især en supplerende indsamling af, for eksempel afvisersten, vildtbanesten, planter o.lign. til de karakteristiske landskaber på Frilandsmuseet. Et forventet større dyrehold og mere originalt landbrug vil også lede til en vis indsamling af brugsgenstande. Til andelsbyen forventes en fortsat aktiv indsamling af genstande, for eksempel til værksteder og mejeri. Endelig indsamles i stadigt større omfang genstande til formidlingsbrug; disse “formidlingsgenstande” har *ikke* status af egentlige museumsgenstande og indgår *ikke* i den egentlige samling, men overlades til brug for Formidlingsafdelingen. Al tilvækst til den egentlige samling koordineres med *Nyere Tids Samling*.

Frilandsmuseets samlinger består nu af ca. 65.000 genstande, der alle er registreret manuelt.

Af disse er ca. 15.000 genstande indsamlet før 1. januar 1941, hvor Frilandsmuseet blev oprettet som selvstændig afdeling af Nationalmuseet (7. Afdeling). De 15.000 genstande er registreret sammen med genstande i *Nyere Tids Samling*, indsamlet før 1941, og opført i et dobbelt protokolsystem, beroende på Frilandsmuseet og *Nyere Tids Samling*.

De resterende genstande, indsamlet efter 1941, er indført på “blå kort” med oplysninger om proveniens og funktion – ca. 27.000 kort er forsynet med fotos.

En del oplysninger er ført fra genstandskortene til GENREG, hovedsagelig fra korthovederne, men det er stadig uklart hvor mange genstande det drejer sig om og om oplysningerne herfra kan overføres til NY-GENREG.

I henhold til resultatkontrakten skal alle genstande være inddateret i NY-GENREG i 2003. Inddatering er endnu ikke påbegyndt såvel pga tekniske som personalemæssige årsager.

Samlingerne består af genstande indenfor alle genstandsgrupper i "Den grønne Registrant". Godt 30.000 genstande er udstillet i museets bygninger og/eller på museets terræn. For de udstillede genstande er der ført opstillingslister, der ved genstandsnummer anfører genstandene i de enkelte udstillingsrum. Endvidere er alle udstillingsrum fotograferet og genstandene optegnet på kalker med påført nummer. Dette system er dog ikke ført ajour siden 1991.

Der arbejdes med overførelse af dette system til elektronisk base. I henhold til resultatkontrakt skal alle genstande være pladsregisteret i 2003.

Udover genstandsarkivet findes flere andre arkiver. Dels et tegningsarkiv, som dagligt anvendes på Frilandsmuseets tegnestue. Dels et billedarkiv vedr. museets bygninger, som ligeledes flittigt konsulteres. Alle oplysninger om bygningernes erhvervelse, skøder m.v. er opbevaret i det såkaldte "A-arkiv", og i "B-arkivet" opbevares oplysninger om bygningernes ejerhistorie, beboere, traditionsoptegnelser, interviews m.v. Dette suppleres af en billedsamling til studiebrug. På tegnestuen føres arkiv over det daglige arbejde med bygningerne. For landskaberne er opbygget et "gartnerarkiv" med undersøgelser, og der er påbegyndt et arbejde med udviklingen af et notatsystem, der dækker det daglige arbejde med landskaberne på samme måde som arkivet over det daglige arbejde med bygningerne.

Frilandsmuseets bibliotek rummer ca. 20.000 bind om museets hovedområder. Der indkøbes litteratur i samråd med biblioteket for *Nyere Tids Samling*.

Udstilling af genstande på et frilandsmuseum medfører særlige bevaringsmæssige forhold, som resulterer i et stort, løbende konserveringsbehov. For at mindske belastningen på genstandene søges det, for eksempel, at udstille kopitextiler vævet med forlæg i museets samlinger. Bygninger og landskaber er under løbende vedligeholdelse foretaget af museets håndværkere og gartnere under samråd med de ansvarshavende inspektører. Opbygningen af anlægget ved hovedgården fra Fjellerup og dens interiører samt brugsen fra Stadager, som er første trin i andelsbyen, medfører desuden særlige konserveringsbehov i disse år.

Frilandsmuseets magasiner må beskrives som utidssvarende og utilstrækkelige. Største delen af den ældre samling (før 1880), såfremt den ikke er udstillet, er magasineret på loftsetagerne i den gamle Lyngby Landbrugsskole. Den nyere samling, primært rettet mod andelsbyen, er opmagasineret på det tidligere landbrugsmuseum. Ingen af disse bygninger opfylder rimelige krav til magasiner. Genstandene er opstillet i genstandsgrupper efter den grønne registrant, men der findes ingen pladsregistrering eller angivelse af hvor de enkelte grupper er placeret i ovennævnte bygninger.

1999 er der bygget magasiner på terrænet bag det gamle landbrugsmuseum til opbevaring af hjemtagne huse og bygningsdele. Magasinerne er ikke opvarmede eller klimastyrede.

Aktiviteter i 2000

Indsamling

I år 2000 har Frilandsmuseet overvejende erhvervet genstande til formidlingsbrug - først og fremmest husgeråd til brug i herregårdskøkkenet - og til andelsbyen. Særligt bør nævnes en række mejerimaskiner, fødepumper..

Registrering

I år 2000 er der ikke registreret genstande af personalemæssige årsager.

Der er blevet arbejdet med revidering af opstillingslisterne til de udstillede genstande, således at de er klar til elektronisk inddatering.

Der er ikke sat blå genstandskort på plads siden 1990 - formodentlig grundet plads- og personalemangel. 2.500 kort står således kun i numrisk orden. De bliver sat i saglig og topografisk orden medio 2001.

Bevaring

Genstande i museets bygninger er løbende blevet konserveret. Desuden er der blevet arbejdet med vægmalerier på hovedgården fra Fjellerup og der har været en del udviklings- og konserveringsarbejde i forbindelse med såvel originale genstande som kopier til brug for brugsen fra Stadager.

På Frilandsmuseet er der i år 2000 udarbejdet en meget grundig rapport for arbejdet på tekstilområdet på Frilandsmuseet, der giver et godt indblik i de mange gøremål og problemer der er med udstilling af tekstiler i interiør.

Endelig har museets håndværkere og gartnere løbende vedligeholdt museets bygninger og landskaber.

Magasinering

Magasinafdelingen har haft flere transporter bl.a. i forbindelse med udkørsel og hjemtagning af dyner mv. og der er hentet mange genstande fra magasinerne til brug for Stadager Brugsforening.

Udlån og deponeringer

Der har i årets løb været et stigende - men dog stadig meget lille - antal udlån til særudstillinger af kortere varighed. Der har ikke været nogen deponeringer.

Planer for de kommende år

Der forventes en aktiv indsamling af genstande til indretning af hovedbygningen til museets hovedgård, Østergård fra Fjellerup. Der skal primo 2001 tages stilling til en revision af aktivitetsniveauet på Østergård, som kan få indflydelse på indsamlingen af genstande til hhv. museumsbrug og levendegørelse.

I henhold til resultatkontrakten skal haven til Østergård og parken til Brede hovedbygning åbnes for publikum inden udgangen af 2003. Også i forbindelse med dette skal der samles en del arkivmateriale og genstande. Ligeledes skal der arbejdes videre med planer for indretning af en arbejderbolig i Den gule Længe i Brede.

Der forestår et stort og spændende arbejde med den fortsatte indretning af Stadager Brugs, hvor det vil blive nødvendigt med indsamling af større genstandsgrupper til butik og lager. Planer for udbygning af andelsbyen er taget op til drøftelse og revision. Der arbejdes i 2001 med at skaffe midler til hjemtagelse af et tømmer/snedkerværksted i Borre og et smede- og

maskinværksted fra Rynkeby. I begge tilfælde er der tale om velbevarede værksteder med maskiner og andet inventar.

Desuden arbejdes der for en hjemtagelse af museets frysehus fra Gryderup og fortsat indsamling af genstande til et kommende mejeri.

Endelig skal der tages stilling til hjemtagelse af en kirke.

Der skal udarbejdes udførlige planer for det fortsatte konserveringsarbejde og indkaldes til et fælles møde med de forskellige konserveringsfaglige enheder medio 2001.

Da timetallet til tekstilkonservering er blevet skåret meget ned er det bl.a. ikke længere muligt at opretholde det samme antal opredte sengesteder i udstillingen. Et forslag fra tekstilkonserveringen vedr. reduktion af opredninger skal gennemgås primo 2001, og der skal arbejdes aktivt for en bedre formidling af vores ønsker og behov.

13. Frihedsmuseet

Frihedsmuseet dækker perioden 1939-1945. Mens der kun undtagelsesvis indsamles genstande fra før denne tid, rummer samlingen en del memorabilia fra efterkrigstiden. Museets indsamlingspolitik er ikke aktiv. Accessionen fremkommer ved at museet vælger blandt de tilbud, der modtages fra offentligheden. Der lægges her vægt på at undgå hjemtagelse af dublet-genstande uden egen historie og memorabilia i større omfang. Ideelle genstande er sådanne som har direkte tilknytning til personer eller hændelser under besættelsen og herunder primært det som vedrører modstandskampen.

Genstandene er frem til og med 1997 registreret i museets elektroniske genstandsdatabase (GENREG). Der er registreret oplysninger indenfor alle datagrupperne: identifikation, accession, brugs- og fundsted, beskrivelse, bestemmelse og placering.

Samlingen består af brugsgenstande af hvilke mange også i deres materialekarakter afspejler oprindelsen under besættelsen: erstatningsvarer, mørklægningspærer og -gardiner, genstande fra fængsler og koncentrationslejre, nedkastet materiel og hertil en del våben. Alle materialetyper er repræsenteret.

Langt størstedelen af samlingen opbevares i museets klimastyrede magasinkælder. En mindre del opbevares på magasinet i Brede ligesom ca. 250 våben er magasineret hos Tøjhusmuseet. De omkring 1.000 genstande i Frøslevlejrens Museum tilhører ligesom dettes to originale bygninger Frihedsmuseet/Nationalmuseet.

Det bør tilføjes, at Frihedsmuseet har særskilte samlinger af dokumenter, illegale blade, tegninger, plakater, fotos, film, bånd og plader. Meget af dette materiale er også "genstande" set fra en udstillings- eller konserveringsmæssig synsvinkel.

Aktiviteter i 2000

Indsamling

Frihedsmuseet har i 2000 modtaget 71 nye genstande fordelt på 52 afleveringer. Heriblandt kan nævnes to malerier af Morten Jensenius, en delvis hjemmelavet 5,5 mm pistol taget fra en tysk flygtning, en bakke vundet i amerikansk lotteri til støtte for det illegale blad "Trods Alt", samt en lædertegebog med rationeringsmærker og legitimationskort tilhørende den henrettede sabotør Jørgen Erik Larsen.

Registrering

Registrering af accessionen frem t.o.m. 2000 i museets elektroniske genstandsdatabase (GENREG) er fuldført.

Der er aftalt en ny ordning for "fjernregistrering" af de genstande, der indkommer til museet i Frøslevlejren, men som tilhører og registreres af Nationalmuseet. Det forventes, at der i løbet af 2001 kan aftales en rutine for elektronisk affotografering af disse genstande.

Planer for de kommende år

Hverken indsamlingspolitik eller genstandsregistrering ventes ændret. Derimod er det et vigtigt mål at få de ovennævnte samlinger af dokumenter, tegninger osv. registreret på EDB i en fælles form og helst helt eller delvis til anvendelse i kobling med museets elektroniske genstandsdatabase (GENREG).

14. Møntsamlingen

Den kongelige Mønt- og Medaillesamling er grundlagt 1781, men indeholder mønter som allerede i midten af 1600-tallet er indkommet til de kgl. samlinger. Samlingen dækker alle tider og steder på jordkloden, hvor der er fremstillet mønter og medaljer. Dvs. fra den græske del af Lilleasien siden 600-tallet før vor tidsregning samt Kina og Østasien siden 1. årtusind før vor tidsregning. Desuden pengesedler efterhånden som de kom i brug, i Europa fra 1600-tallet, samt betalingstegn og polletter. Som navnet antyder indgår kunst-, belønnings og erindringsmedaljer (præget siden o. 1450) også. Desuden jettens, regnepenge etc. Til støtte for samlingsarbejdet findes Nordeuropas vistnok bedste numismatiske bibliotek, det er landets hovedfagbibliotek.

Hovedparten af genstandstilvæksten sker som følge af danefæreglerne. Der lægges særlig vægt på den nationale hovedsamling, Danmark og de lande, hvortil vi har en særlig historisk tilknytning, såsom Slesvig-Holsten og Norge. Fra gammel tid har klassisk numismatik været dyrket her, og museet har derfor en fremragende og verdensberømt græsk samling. Der er meget få decideret svage punkter i samlingen. Ud over pligtaflevering fra Den kgl. Mønt (siden 1739) og sædvanemæssig levering fra Nationalbanken er der med støtte fra Møntsamlingens Venner en aktiv indkøbspolitik indenfor det område, som dækkes af begrebet "den nationale hovedsamling". Der har altid været foretaget systematisk køb af græske mønter, med satsning indenfor pågældende inspektørers speciale.

Samlingen er offentlig tilgængelig for studier efter forudgående aftale. Ubekendte personer som ønsker at se sjældne mønter, skal legitimere sig, normalt med verificerbare anbefalinger. Hele hovedsamlingen er sikringsfotograferet, og disse fotografier er tilgængelige på mikroficher i udstillingen. Den græske og angelsaksiske del af samlingen er alment tilgængelig i form af store, relativt moderne, videnskabeligt baserede kataloger ('sylloger'), som kan se på biblioteker og kan købes i den internationale boghandel. Af ressourcemæssige grunde har Møntsamlingen som den eneste samling ikke påbegyndt edb-registrering af genstandene, omkr. 500.000, registreret i omkr. 15.000 genstandsnumre. Genstandene er imidlertid registreret i protokolserier samt i diverse registre og bøger.

Samlingen består af betalingsmidler af metal og papir. Samlingens konserveringsmæssige problemer ligger indenfor blyholdige mønter og bronze- og tinmønter.

Hovedsamlingen af mønter samt den nationale medaljesamling findes i et særligt sikringsrum, indrettet 1982-83. Øvrige medaljer og jetons, pengesedler samt fundarkivet ligger i ældre skabe, heriblandt de i den permanente udstilling placerede Wiedeweltskabe fra 1784, der i sig selv er museumsgenstande

Aktiviteter i 2000:

Indsamling:

Møntsamlingen har modtaget og registreret et stort antal gaver, indført på 22 inventarnumre (GP 4289-4310), i alt 95 genstande.

Årets hoveddonator var - som sædvanlig, kan man næsten sige - Møntsamlingens Venneselskab. Fra Venneselskabet er i øvrigt til den nationale samling (der omfatter hele den tidligere dansk-norsk-holstenske helstad) modtaget en række gaver, heriblandt et sølvkontrafej over enkedronning Sophie (mor til Christian IV), af J. Preus, 1616. Portrættet afviger en del fra portrættet på det hyppigt afvigede guldeksempel (Galster nr. 63), men har formentlig større lighed med den afbildede. Desuden en ensidigt støbt medalje, usigneret, udført til minde om Befrielsen 5. maj 1945, i krigsmetal. Endelig en hidtil ukendt støbt medalje udført af

medaljør Harald Salomon (1900-1990) i et af hans seneste aktive år. Genstandene er erhvervet gennem den danske og internationale kunst- og mønthandel og publiceres med illustrationer i Møntsamlingens årsberetning for år 2000 (Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad nr.3/2001).

Registrering:

Manuel registrering af 162 sager i 2000 (dækker 1631 genstande).

Bevaring:

Danfækonserveringen forventes at fortsætte uforandret med en ressourceindsats på ét årsværk.

Der blev i samarbejde med Bevaringsafdelingen i 1999 startet projekt med henblik på bedre luftforhold i Sikringsrummet, hvor hovedsamlingen opbevares. Planen forsøgte med enkle midler at rette op på visse forhold, der er uheldige specielt for tin- og blyholdige mønter (hvoraf nogle synligt angrebne blev ommagasinert i 1999). En foreløbig afrapportering ved årsskiftet 2000/2001 synes desværre at konkludere, at luftforholdene i Sikringsrummet ikke er forbedret mærkbart i forsøgsperioden.

Omkonserveringen af den sidste del af de græske mønter i den permanente udstilling, som blev afsluttet 1999, har tilsyneladende ikke stabiliseret disse mønters udseende. I samarbejde med Bevaringsafdelingen vil sagen blive genoptaget i 2001.

Udlån og uddeponeringer:

Møntsamlingen har i år 2000 haft 6 udlånssager, omfattende 159 genstande; der har været 2 uddeponeringssager, omfattende i alt 24 genstande. Alle sager (indenfor begge kategorier har været til indenlandske destinationer.

Planer for de kommende år

Indsamlingspolitikken vil fortsætte uforandret. Fortsat manuel registrering, planlægning af edb-registrering af tilvækst.

15. Etnografisk Samling

Etnografiske samlinger fra en række geografiske regioner: Nord- og Sydamerika, Nord- og Centralasien, Østasien og Bagindien, Afrika og Vestasien, Sydasien og Oceanien, Grønland og eskimoer i Canada og Alaska. Der sættes i samlingen mere på tilgængeliggørelse af de allerede indsamlede museumsgenstande end på at foretage større nyindsamlinger. Der sker alligevel en begrænset forøgelse af samlingen gennem insamling, køb, gaver og testamentariske gaver. De vigtigste oplysninger om hele samlingen af etnografika (ca. 150.000 numre) er registreret i en elektronisk database, som muliggør en hurtig søgning af data og fotogengivelser. Systemet er i bearbejdet form grundlaget for interaktive informationssøgningssystemer omfattende 20.000 genstandsnumre anbragt i nyindrettede kompakte udstillingsrum. I 1998 blev de eskimoiske genstande gjort tilgængelige over Internettet. Medens det har været normalt kun at vise nogle få procent af en samling i den permanente udstilling, vises omkring 20% af samlingens genstande i museets nye kompakte udstillinger. Der er registreret fyldige oplysninger inden for alle datagrupperne: identifikation, accession, brugs- og fundsted, beskrivelse, bestemmelse og placering. Placeringsoplysningerne er ikke ajourførte, da registreringssystemet er under udarbejdelse. Klassifikation af billedmateriale bør foretages (anslået til 120.000). Ca. 40.000 af 100.000 manuelt registrerede arkæologiske genstande er overført til et enkelt elektroniskregistreringssystem i forbindelse med DDT-afrensningen af genstande.

Samlingen består af genstande af så at sige alle materialer og materialekompositioner: kultfigurer, husgeråd, våben og beklædning.

Samlingen er placeret i magasiner i kælderen i Prinsens Palais, i Brede og i Ørholm. Desuden 29 containere og paller i sikringsbunkeren. Magasinerne i Brede, bygning 8, 9 og 10 og i Ørholm, bygning P er gode og tidssvarende med klimastyring og let adgang til genstandene. Magasinerne i Prinsens Palais ønskes flyttet til Brede hurtigst muligt, grundet lidt tilfredsstillende klimaforhold. I 1999 blev der konstateret mugangreb og stærkt svingende temperatur og relativ luftfugtighed i magasinerne i Prinsens Palais. Samlingens uudpakkede genstande er midlertidigt placeret i magasin i Brede.

Aktiviteter i 2000:

Indsamling:

I 2000 fik Etnografisk Samling 145 nye genstande, fordelt med, 62 fra Afrika, og 11 fra Østasien og Bagindien. En bevilling fra Erna & Robert Nilsens fond gav en anledning til indkøb af 18 fabeldyr fra Mexico. Udstillingen Filippinsk Julelys beriger også samlingen med 21 genstande. Fra Oceanien er der indsamlet 23 genstande. Fra Indonesien er der indsamlet 1 ny genstand og fra Indien 9 genstande. I fotoarkivet er modtaget 27 ruller 16 mm. film, som er optaget i Indonesien i 1920'erne.

Tilbageføring

Det dansk-grønlandske samarbejde fortsatte i 2000 - et samarbejde som i 1982 startede med at Arons Billedsamling på 204 akvareller blev overleveret til Grønlands Hjemmestyre.

“Udvalget for det dansk-grønlandske museumssamarbejde” kom i gang med sit arbejde i 1984

og frem til afslutningen i februar 2001 vil 35.000 etnografiske og arkæologiske genstande være tilbageført til Grønland.

Registrering:

I 2000 blev 32.990 genstande registreret i access database i Etnografisk Samling. Etnografisk Samling påbegyndte ikke accession i GENREG og pladsregistrering, da systemet endnu ikke er færdigudviklet. Efterslæbet i registrering af ny-accession i GENREG er nu 2869 numre. En detaljeret plan for det videre arbejde med registrering, revision og behov for andre databaser, blev indarbejdet i ES' oplæg til IT-strategi 2000-2003.

Bevaring:

De mange udstillinger i 2000 (Verdenspejl, Mangfoldighedens Danmark, Gateway to Greenland) gav anledning til en vis gennemgang af genstandsmaterialet. Etnografisk samlings jubilæumsudstilling Verdenspejl har særlig engageret konservatorer fra mange fagområder. Udover konserverings- og klargøringsarbejde til udstillingen har de konserveringsfaglige medarbejdere deltaget i arbejdet med monteringen og opsætningen af genstandene i udstillingens monter. Genstandene der ses i udstillingen omfatter mange sammensatte materialer og genstandstyper. Herunder organiske materialer, metal, keramik som indeholdes i smykker, klædedragter, våben, lakarbejder, husgeråd og meget andet. Ca. 1300 genstande har i forbindelse med udstillingen været under konserveringsmæssig behandling. I 2000 blev der arbejdet med DDT-afrensning af det grønlandske arkæologiske materiale (ca. 100.000 genstande) - genstandene blev kontrolleret og registreret i Arkreg. De genstande, som skal returneres til Grønland, blev gjort klare og pakket mens egne genstande gik til magasin. Projektet afsluttedes i løbet af 2000.

Udlån til andre museers særudstillinger udgør både konserveringsmæssigt og administrativt en væsentlig post på konservatorernes timeforbrug. Der går eksempelvis mange timer til udarbejdelse af tilstandsrapporter før og efter udstillinger samt tid til pakning og kureretjeneste. De muggangrebne genstande i kælderen i Prinsens Palais kan man intet gøre med før de kan flyttes til nye magasiner med tilfredsstillende klimastyring - foreløbig kan Etnografisk Samling ikke gøre andet end at foretage en kontinuerlig overvågning af klima og en affugtning af magasinlokalerne. Efter at det blev konstateret et større insektsangreb i temaudstillingen Eldorado, blev udstillingen lukket og alle genstande af organisk materiale transporteret til Brede med henblik på frysning og efterkonservering. Efter Direktionens beslutning bliver Eldoradoudstillingen ikke genetableret. Genstandene vil efter behandling blive magasineret og de genstande som specielt er indkøbt til udstillingen vil blive registreret.

Magasinering:

Planlagte aktiviteter inden udpakning og omflytning blev ikke udført på grund af manglende kapacitet i Magasinsekretariatet.

Udlån og Deponering:

Blandt de 13 udlånsager Etnografisk Samling behandlet i samarbejde med Bevaringsafdelingen og Magasinsekretariatet kan vi nævne udlån i av de etnografiske malerier af 1600-tals maleren Albert Eckhout som blev til Brasilien, udlån til den store udstilling om Prins Maurits af Oranien i Amsterdam og et større udlån til Louisiana. Etnografisk Samling havde også vigtige udlån til Tyskland, Holland, USA, Sverige, Grønland og Danmark og flere

danske museer. Etnografisk Samling har haft en række langvarige deponeringer. I forbindelse med tilbageførselen til Grønland har 5 deponeringer til grønlandske museer blevet til overførsler og en langtidsdeponering er nu returneret til Nationalmuseet. 12 andre langtidsdeponeringer til 7 museer og institutter fornyes med jævne mellemrum.

Planer for de kommende år

Arbejdet med tilgængeliggørelsen af samlingen fortsætter såvel gennem kompakte nye museumsudstillinger ('Skatkamre'), som gennem udbygningen af adgangen til samlingerne via Internettet. I det omfang det viser sig muligt at foretage ny-indsamlinger, vil man forsøge at samle ind for Etnografisk Samlings satsningsområde "Kultur møder"

Udpakningen af samlingerne fra Bagindien forventes afsluttet i løbet af 2001. Etnografisk Samling tilstræber at få løst problemerne med klimaet i magasinerne i Prinsens Palais, og samtidig arbejde for langsigtede løsninger i form af nye magasiner i Brede. "Arbejdet med at tilgængeliggøre genstandsinformationer på skærm i Afrika-, Kina, Korea og Japan søges fortsat." I samarbejde med søstermuseer i Europa, planlægges en fælles ansøgning om midler til elektronisk registrering og indscanning af udvalgte dele af Etnografisk Samlings fotosamlinger.

Når accessionsmodulet til GENREG og pladsregistrering foreligger, vil man gå videre med registreringsarbejdet og forberede yderligere tiltag. I forbindelse med ansættelsen af en ny inspektør genoptages arbejdet med planer for kompaktudstilling af Syd Asien samt Sydøst Asien. Man forsøger også at få en ny PhD-kandidat, som forventes at samle ind i tilknytning til feltarbejde. Efter at tilbageførselen af samlinger til Grønland er afsluttet vil det være vigtigt med et fortsat arbejde med magasinering af vore egne samlinger. Efter at store dele af samlingerne har været utilgængelige for egne og eksterne forskere, har DDT-afrensningen igen åbnet tilgangen til disse vigtige samlinger. Her foregår et vigtigt samarbejde med SILA.

Etnografisk Samling har en stadig efterspørgsel om udlån fra samlingerne. I tiden fremover vil et planlagt udlån af alle Eckhouts malerier til en turné i Brasilien være den største udlåns sag.

I forbindelse med publicering af en guide til Jordens Folk, vil der blive anledning til fotooptagelse af høj kvalitet fra vigtige dele af samlingen.

16. Antiksamlingen

Antiksamlingen rummer fund fra oldtidskulturerne i Grækenland, Italien, Ægypten og Den Nære Orient. Samlingens tyngdepunkt er den græske verden, ikke mindst græsk keramik og fund fra danske udgravninger på Rhodos. Antiksamlingen erhverver kun i begrænset omfang nye genstande, der indgår i form af gaver fra privatpersoner eller som køb finansieret af fonde o.l.

I en lokal database er registreret oplysninger om genstandenes identifikation, brugs- og fundsted og placering. Detaljerede oplysninger findes på systematisk ordnede registreringskort, hvortil den elektroniske registrering henviser.

Antiksamlingen er en af de samlinger, hvis bevaringstilstand er relativt god. Det anslåede konserveringsbehov er opgjort til 6500 konserveringstimer, idet hovedparten af genstandene ikke umiddelbart er truet af yderligere nedbrydning.

En stor del af Antiksamlingens genstandsmateriale er præsenteret i de permanente udstillinger om Grækenland, Italien og Ægypten. Ikke udstillede genstande fra disse områder samt alt materialet fra Mellemøsten, som ikke for nærværende er repræsenteret i de permanente udstillinger, opbevares i magasiner i Prinsens Palais, i Brede og i Ørholm. I Brede og Ørholm opbevares fortrinsvis meget store genstande. Størstedelen af samlingens magasinerede genstande opbevares i magasiner på 3. sal i Prinsens Palais.

Aktiviteter i 2000:

Indsamling:

Systematisk indsamling af antikker i Danmark tog sin begyndelse i 1800-tallet, hvor Prins Christian Frederik under et langvarigt ophold i Italien lagde grunden til sit Vasecabinet, som er en af grundstøtterne i Antiksamlingen. I forhold til nyerhvervelser overvejes det nøje, om og i givet fald hvorledes en genstand kan supplere eller udbygge samlingen.

I 2000 erhvervede Antiksamlingen fra en privatperson et keramikkar fra Nordgrækenland, formentlig et eksempel på nyere græsk folkekunst i antik tradition. Samlingen modtog som gave fra private to grupper fragmenter af forskellige kar fra Cypern, Tyrkiet, Israel og Tunesien. Endvidere indlemmedes to genstande, som blev givet til museet i 1944, men aldrig var blevet inventariseret: en ægyptisk gravkegle af terrakotta og en ushabtfigur (moderne). Ligeledes inventariseredes to genstande efterladt af unavngivne privatpersoner for årtier siden, en romersk glasbeholder og en Luristanøkse (formentlig moderne).

Registrering:

I 1998 påbegyndtes i samarbejde med Dokumentationsenheden en omlægning af Antiksamlingens elektroniske genstandsregistrering til GENREG. Arbejdet med denne omlægning fortsattes i 2000, men blev ikke gennemført på grund af ressourcemangel i Dokumentationsenheden. Den planlagte udvidede registrering af udvalgte genstandsgrupper har derfor ikke kunnet iværksættes. Ligeledes har registreringen af det arkæologiske materiale fra to feltprojekter, Tell Sukas i Syrien og Tepe Guran i Iran ikke kunnet gennemføres.

Bevaring:

Antiksamlingens konserveringstimer blev i 2000 anvendt til konservering af to bådmodeller fra Mesopotamien. Endvidere blev en gruppe islamisk fajance fra Syrien rensat og nykonserveret.

Pleje af den permanent udstilling blev gennemført i samarbejde med Bevaringsafdelingen.

Magasinering

Samlingen af græske og romerske gemmer blev gennemgået, og nyopstillet på magasin. Det ikke udstillede arkæologiske materiale fra de danske udgravninger på Rhodos blev gennemgået og nyopstillet på magasin.

Udlån og uddeponeringer

Antiksamlingen havde et travlt år med mange udlån til både danske og udenlandske museer. I alt ni udlånsager til danske museer omfattede 149 genstande og otte udlånsager til europæiske museer omfattede 34 genstande.

Studiebesøg og forespørgsler

Antiksamlingen modtog i 2000 20 længerevarende studiebesøg og behandlede 74 større skriftlige og personlige forespørgsler samt 44 danske og udenlandske fotosager.

Planer for de kommende år

Den fremtidige indsamling har som mål at styrke den bredde samlingen har i det kulturhistoriske materiale. Der vil desuden blive arbejdet på at tilføre samlingen genstande inden for områder, som står stærkt, for at markere og styrke samlingens profil.

I 2000/2001 etableres en ny permanent udstilling af det arkæologiske materiale fra Cypern . På længere sigt er det enhedens håb at fuldende nyopstillingen af de permanente samlinger, nyopstillet i 1994, ved opstillingen af materialet fra Mellemøsten.

Antiksamlingens materiale indgår ofte i Nationalmuseets særudstillinger, og det tilstræbes løbende at perspektivere samlingen gennem samarbejde med udenlandske museer omkring særudstillinger med links til Antiksamlingens emneområder.

17. Marinarkæologisk Samling

Samlingen indeholder marine fund, der tidsmæssigt dækker perioden fra sidste istids afslutning frem til og med 100 år før i dag (Museumslovens § 28). Geografisk dækker samlingen moser, ferske vande, fjorde og havet ud til Danmarks 24 sømilegrænse.

Marinarkæologisk Samling indeholder et bredt spektrum af genstande fra såvel forhistorisk som historisk og nyere tid og afspejler i sin tidsmæssige spændvidde og sin sammensætning klart de områder, hvor Nationalmuseets Marinarkæologiske Undersøgelser har udført arbejde. Samlingen rummer et større antal vragfund med tyngde i vikingetid (Skuldelev) og middelalder (Roskilde fundet) samt genstande fra sten- og jernalder indsamlet fra submarine stenalderboplader og moser (Nydam mose). Ydermere rummer samlingen seks nyere tids skibe: Anna Møller, sluppen Ruth, Pram 19, Fyrskib, Fulton og Bonavista plus tre småbåde. Bonavista, som er en 2-mastet skonnert, blev overgivet til Nationalmuseet fra Kulturværdisudvalget.

Accessionen til samlingen opstår primært gennem fund fra redningsudgravninger i henhold til museumslovens §28 samt ved fund fra selvvalgte forskningsopgaver. Accession og samlingsarbejdet er desuden præget af Nationalmuseets opgave som centralmuseum for marine anliggender.

Samlingens journalregistre indeholder 2124 journalsager som vedrører samlingen. En egentlig genstandsregistrering i museets elektroniske genstandsdatabase, NYGENREG er ikke påbegyndt. Dog er hvert journalnummer, herunder hørende tegninger, genstande og billeder registreret i flere Access 7.0-baserede NMU-databaser. I alt omfatter samlingen af ca. 25.000 genstande, fem Skuldelevskibe samt den recente samling af skibe.

Samlingen består primært af vådfundet træ, der for størstepartens vedkommende er konserveret, hertil kommer i mindre omfang andre genstandstyper som jern, tovværk, læder, flint, mv. I samlingen indgår nedgravede fund af store skibe og en mindre båd i depoterne: Gislinge Lammefjord og Vallensbæk. Disse fund er ikke planlagt konserveret før de muligvis påtænkes udstillet i Vikingskibsmuseets kommende udstillingsudvidelse over middelalderlige skibe. Samlingen vokser konstant, disse accessioner konserveres løbende, i det omfang NMs konserveringskvote og udgravningsbudgetterne tillader det.

Aktiviteter i 2000:

Indsamling:

Indsamlingspolitikken er tidsmæssigt fastlagt af museumslovens §28 til at være marint- og maritimt relateret materiale fra sidste istid og frem til enhver tid mere end 100 år fra i dag. I 2000 er kun ca. 20 genstandene indført manuelt.

Registrering:

Ca. 20 genstande manuelt registrerede i form af et journalnummer med tilhørende genstandsnumre.

Bevaring:

Det vådfundne træ fra Nydam Mose er under konservering i en årrække fremover.

De ni Roskilde Skibe er under konservering i den rækkefølge de tegningsdokumenteres. Ikke dokumenteret skibstræ fra dette fund opbevares i en lejet hal i Herringløse.

Materialet fra B&W skibene er tegningsdokumenteret, og udvalgte partier forsøges bevaret i ukonserveret tilstand. I det omfang andre museer er interesseret i udvalgte dele af skibe, ankre og lignende uddeponeres delene hertil. I visse tilfælde overdrages genstandene (ankre) til en offentlig myndighed på betingelser. Studiestykker konserveres for anlægmyndighedens midler.

Magasinering:

I løbet af 2000 blev NMU's magasin i Kongelige Grønlandske Handels pakhus på Christianshavn nedlagt, og dele af Marinarkæologisk Samling blev midlertidigt overført til en nyopført magasinbygning ved Virumgård.

I magasiner i Herringløse opbevares Roskildeskibene samt B&W skibsdele i to 40 fods containere. (550 m², årlig udgift 60.000 kr. heraf 55.000 betalt af fondsbevilling).

En lille del af Marinarkæologisk Samling opbevares i et kælderlokale på Havnevej 5 i Roskilde. (65 m², årlig udgift 15.000 kr. betalt af NMF)

Hverken lokalerne på Virumgård, Havnevej 5 eller Herringløse er velegnede som sikre opbevaringssteder for konserveret træ, hvorfor der er behov for nye magasiner til samlingen.

Hertil kommer, at der på Trækonserveringen i Brede opbevares betydelige træmængder, som enten afventer eller er i konservering.

Derudover opmagasineres et antal skibe eller dele heraf i sanddepoter hhv. i Vallensbæk og Gislinge Lammefjord.

Planer for de kommende år

Indtil en plan for registrering af samlingen i museets elektroniske genstandsdatabase NYGENREG er udstykket af Samlingsudvalget, vil overblikket over samlingen blive opretholdt af NMU ved hjælp af lokale Access 7.0-baserede databaser. I den forbindelse skal det også besluttes om de recente skibe skal genstandsregistreres. Direktionen har besluttet, at udskyde registreringen af genstandene i Marinarkæologisk Samling til næste resultatkontraktperiode.

I forbindelse med den gennemførte udflytning fra Christianshavn magasinet er der foretaget en gennemgang af materialet, der opbevaredes i Kongelige Grønlandske Handels pakhus.

Nationalmuseets Marinarkæologiske Undersøgelser har udarbejdet en rapport samt økonomisk overslag over udgifterne forbundet med bevaring af Fyrskibet i Nyhavn. Dette blev i 2000 fulgt op af en EU-licitation vedr. gennemførelse af den stærkt påkrævede reparation og restaurering af fartøjet. En ansøgning til A.P.Møller og Hustru Chastine Mc-KinneyMøllers Fond til almene Formaal blev imødekommet, og nu er der indgået kontrakt med et værft i Hvide Sande om gennemførelse af arbejdet.

De foregående års gravninger i Nydam Mose har givet rige fund, der er, og stadig vil være under konservering i en årrække fremover, ligesom mange andre vådfundne trægenstande lægger beslag på ressourcer.

Der skal i 2001 arbejdes på at findes nye magasinmuligheder, som kan opfylde de krav til opbevaring, som er nødvendige for at langtidssikre bevaring af de konserverede trægenstande.

**Del
III**

Bilag

Bilag A:**Kvantitativ statistik for registreringsforholdene i museets enkelte samlinger.****Oldtidssamlingen:**

Genstande i GENREG	Indkommet før 1997*	Indkommet i 1997	Indkommet i 1998	Indkommet i 1999	Indkommet i 2000	I alt
Status primo 2000: Registrerede inventarnr.	151.280	643	1.522	526		153.971
Aktivitet 2000: Registrerede inventarnr.	50	0	76	414	112	652
Status ultimo 2000: Registrerede inventarnr.	151.330	643	1.598	940	112	154.623

Genstande manuelt registrerede eller i lokale databaser	Indkommet før 1997	Indkommet i 1997	Indkommet i 1998	Indkommet i 1999	Indkommet i 2000	I alt
Status primo 2000: Registrerede inventarnr.	10.000					10.000
Aktivitet 2000: Registrerede inventarnr.						0
Status ultimo 2000: Registrede inventarnr.	10.000	0	0	0	0	10.000

Anslået efterslæb vurderet af afdelingen**	Indkommet før 1997	Indkommet i 1997	Indkommet i 1998	Indkommet i 1999	Indkommet i 2000	I alt
Primo 2000 Inventarnr.						0
Sager	330	17	20	40		407
Ultimo 2000 Inventarnr.						0
Sager	330	17	20	27	104	498

Middelalder-og Renæssancesamlingen:

Genstande i GENREG	Indkommet før 1997*	Indkommet i 1997	Indkommet i 1998	Indkommet i 1999	Indkommet i 2000	I alt
Status primo 2000 Registrerede inventarnr.	62.988	459	434	339	0	64.220
Aktivitet 2000 Registrerede inventarnr.	17	0	0	35	174	226
Status ultimo 2000 Registrerede inventarnr.	63.005	459	434	374	174	64.446

Genstande manuelt registrerede eller i lokale databaser	Indkommet før 1997	Indkommet i 1997	Indkommet i 1998	Indkommet i 1999	Indkommet i 2000	I alt
Status primo 2000 Registrerede inventarnr.	Ikke benyttet					
Aktivitet 2000 Registrerede inventarnr.						
Status ultimo 2000 Registrede inventarnr.						

Anslået efterslæb vurderet af afdelingen**	Indkommet før 1997***	Indkommet i 1997	Indkommet i 1998	Indkommet i 1999	Indkommet i 2000	I alt
Primo 2000 Inventarnr.	14.346	345	80	25		14.796
Sager						0
Ultimo 2000 Inventarnr.	14.346	345	80	17	471	15.259
Sager						0

Nyere Tids Samling:

Genstande i GENREG	Indkommet før 1997	Indkommet i 1997	Indkommet 1998	Indkommet i 1999	Indkommet i 2000	I alt
Status primo 2000 Registrerede inventarnr.	294.117	1.200	1.538	233		297.088
Aktivitet 2000 Registrerede inventarnr.	971	56	164	268	699	2.158
Status ultimo 2000 Registrerede inventarnr.	295.088	1.256	1.702	501	699	299.246

Genstande manuelt registrerede eller i lokale databaser	Indkommet før 1997	Indkommet i 1997	Indkommet i 1998	Indkommet i 1999	Indkommet i 2000	I alt
Status primo 2000 Registrerede inventarnr.	Ikke benyttet					
Aktivitet 2000 Registrerede inventarnr.						
Status ultimo 2000 Registrede inventarnr.						

Anslået efterslæb vurderet af afdelingen***	Indkommet før 1997	Indkommet i 1997	Indkommet i 1998	Indkommet i 1999	Indkommet i 2000	I alt
Primo 2000 Inventarnr.	21.214	325	1.600	800		23.939
Sager						0
Ultimo 2000 Inventarnr.	20.243	269	1.436	532	2.000	24.480
Sager						0

Frilandsmuseet:

Genstande i GENREG	Indkommet før 1997	Indkommet i 1997	Indkommet i 1998	Indkommet i 1999	Indkommet i 2000	I alt
Status primo 2000 Registrerede inventarnr.	44.739	40	45	0		44.824
Aktivitet 2000 Registrerede inventarnr.	0	0	0	0	0	0
Status ultimo 2000 Registrerede inventarnr.	44.739	40	45	0	0	44.824

Genstande manuelt registrerede eller i lokale databaser	Indkommet før 1997	Indkommet i 1997	Indkommet i 1998	Indkommet i 1999	Indkommet i 2000	I alt
Status primo 2000 Registrerede inventarnr.	Ikke benyttet					
Aktivitet 2000 Registrerede inventarnr.						
Status ultimo 2000 Registrede inventarnr.						

Anslået efterslæb vurderet af afdelingen*	Indkommet før 1997	Indkommet i 1997	Indkommet i 1998	Indkommet i 1999	Indkommet i 1999	I alt
Primo 2000 Inventarnr.						0
Sager						0
Ultimo 2000 Inventarnr.						1.800
Sager						0

Frihedsmuseet:

Genstande i GENREG	Indkommet før 1997	Indkommet i 1997	Indkommet i 1998	Indkommet i 1999	Indkommet i 2000	I alt
Status primo 2000 Registrerede inventarnr.	10.686	171	109	60	0	11.026
Aktivitet 2000 Registrerede inventarnr.	0	0	58	83	85	226
Status ultimo 2000 Registrerede inventarnr.	10.686	171	167	143	85	11.252

Genstande manuelt registrerede eller i lokale databaser	Indkommet før 1997	Indkommet i 1997	Indkommet i 1998	Indkommet i 1999	Indkommet i 2000	I alt
Status primo 2000 Registrerede inventarnr.	Ikke benyttet					
Aktivitet 2000 Registrerede inventarnr.						
Status ultimo 2000 Registrede inventarnr.						

Anslået efterslæb vurderet af afdelingen**	Indkommet før 1997	Indkommet i 1997	Indkommet i 1998	Indkommet i 1999	Indkommet i 2000	I alt
Primo 2000 Inventarnr.			90	70		160
Sager						0
Ultimo 2000 Inventarnr.			0	0	100	100
Sager						0

Møntsamlingen:

Genstande i GENREG	Indkommet før 1997	Indkommet i 1997	Indkommet i 1998	Indkommet i 1999	Indkommet i 2000	I alt
Status primo 2000 Registrerede inventarnr.	Ikke benyttet					
Aktivitet 2000 Registrerede inventarnr.						
Status ultimo 2000 Registrerede inventarnr.						

Genstande manuelt registrerede eller i lokale databaser*	Indkommet før 1997	Indkommet i 1997	Indkommet i 1998	Indkommet i 1999	Indkommet i 2000	I alt
Status primo 2000 Registrerede inventarnr.						15.182
Aktivitet 2000 Registrerede inventarnr.						0
Status ultimo 2000 Registrerede inventarnr.						15.182

Anslået efterslæb vurderet af afdelingen**	Indkommet før 1997	Indkommet i 1997	Indkommet i 1998	Indkommet i 1999	Indkommet i 2000	I alt
Primo 2000 Inventarnr.						0
Sager	100	0	5	35		140
Ultimo 2000 Inventarnr.						0
Sager	50	0	5	25	70	150

Etnografisk Samling:

Genstande i GENREG **	Indkommet før 1997	Indkommet i 1997	Indkommet i 1998	Indkommet i 1999	Indkommet i 2000	I alt
Status primo 2000 Registrerede inventarnr.	98.018	27	8	0		98.053
Aktivitet 2000 Registrerede inventarnr.	0	0	0	0	0	0
Status ultimo 2000 Registrerede inventarnr.	98.018	27	8	0	0	98.053

Genstande manuelt registrerede eller i lokale databaser ***	Indkommet før 1997	Indkommet i 1997	Indkommet i 1998	Indkommet i 1999	Indkommet i 2000	I alt
Status primo 2000 Registrerede inventarnr.	88.500	0	0	0		88.500
Aktivitet 2000 Registrerede inventarnr.	0	0	0	0	0	0
Status ultimo 2000 Registrede inventarnr.	88.500	0	0	0	0	88.500

Anslået efterslæb vurderet af afdelingen****	Indkommet før 1997	Indkommet i 1997	Indkommet i 1998	Indkommet i 1999	Indkommet i 2000	I alt
Primo 2000 Inventarnr.	2.703	2	15	149		2.869
Sager						0
Ultimo 2000 Inventarnr.	2.703	2	15	149	50	2.919
Sager						0

Antiksamlingen: Afventer tal for efterslæb

Genstande i GENREG	Indkommet før 1997	Indkommet i 1997	Indkommet i 1998	Indkommet i 1999	Indkommet i 2000	I alt
Status primo 2000 Registrerede inventarnr.	38.214	4	60	16		38.294
Aktivitet 2000 Registrerede inventarnr.	0	0	0	0	16	16
Status ultimo 2000 Registrerede inventarnr.	38.214	4	60	16	16	38.310

Genstande manuelt registrerede eller i lokale databaser	Indkommet før 1997	Indkommet i 1997	Indkommet i 1998	Indkommet i 1999	Indkommet i 2000	I alt
Status primo 2000 Registrerede inventarnr.	Ikke benyttet					
Aktivitet 2000 Registrerede inventarnr.						
Status ultimo 2000 Registrede inventarnr.						

Anslået efterslæb vurderet af afdelingen**	Indkommet før 1997	Indkommet i 1997	Indkommet i 1998	Indkommet i 1999	Indkommet i 2000	I alt
Primo 2000 Inventarnr.						
Sager						
Ultimo 2000 Inventarnr.	0	0	0	0	0	0
Sager						0

Marinarkæologisk Samling:

Genstande i GENREG	Indkommet før 1997	Indkommet i 1997	Indkommet i 1998	Indkommet i 1999	Indkommet i 2000	I alt
Status primo 2000 Registrerede inventarnr.	Ikke benyttet					
Aktivitet 2000 Registrerede inventarnr.						
Status ultimo 2000 Registrerede inventarnr.						

Genstande manuelt registrerede eller i lokale databaser	Indkommet før 1997	Indkommet i 1997	Indkommet i 1998	Indkommet i 1999	Indkommet i 2000	I alt
Status primo 2000 Registrerede inventarnr.						0
Aktivitet 2000 Registrerede inventarnr.					20	20
Status ultimo 2000 Registrede inventarnr.	19.451	5.417	6	1.111	20	26.005
	+ 5 Skuldelev- skibe					+ 5 Skuldelev- skibe

Anslået efterslæb vurderet af afdelingen**	Indkommet før 1997	Indkommet i 1997	Indkommet i 1998	Indkommet i 1999	Indkommet i 2000	I alt
Primo 2000 Inventarnr.						0
Sager						0
Ultimo 2000 Inventarnr.						0
Sager					+ 5 sejlene skibe	+ 5 sejlene skibe